

487
202/3

საქართველო
საბჭოთავო

კანტონ
და სულსი
ურთიანია!

საქართველოს კალი

11
1982

ISSN 0321-1509

**ლეონიდ ილიას ძე
ბრეჟნევი**

17486

სსკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის

უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის, სსრ

კავშირის მინისტრთა საბჭოს

მიმართვა

კომუნისტური პარტიის, საბჭოთა ხალხს

ძვირფასო ამხანაგებო!

საბჭოთა კავშირის კომუნისტურმა პარტიამ, მთელმა საბჭოთა ხალხმა მიიმე დახაკლისი განიცადეს. გარდაიცვალა ლენინის დიადი საქმის ერთგული განმგრძობი, მკვნებარე პატრიოტი, გამორჩენილი რევოლუციონერი და მშვიდობისათვის, კომუნისმისათვის მებრძოლი, თანამედროვეობის უთვისაზინოეი პოლიტიკური და სახელმწიფო მოღვაწე ლენინი დიადი ღიას ძე ბრეჟნევი.

ლ. ი. ბრეჟნევის მთელი მრავალმხრივი მოღვაწეობა, პირადი ბედი განუყოფელი საბჭოეთის ისტორიის უმნიშვნელოვანესი ეტაპებისაა. კოლექტივიზაცია და ინდუსტრიალიზაცია, დიდი სამამულო ომი და ომის შემდგომი აღორძინება, უამრის ათვისება და კოსმოსის კვლევის ორგანიზაცია — ყოველივე ეს მუშათა კლასის სახელგანთავის მშვიდ ლენინი დიადი ღიას ძე ბრეჟნევის ბიოგრაფიის ნიშანსვეტებია. ყველაზე, სადაც უნდა გაეგზავნა იგი პარტია, ლენინი დიადი ღიას ძე თავადღებით, მისთვის ჩვეული ენერჯიკითა და სიმტკიცით, გაბედულებითა და პრინციპულობით იბრძოდა მისი დიადი იდეალებითა თვის.

ამხანაგ ბრეჟნევის სახელს, მის დაუცხრომელ მუშაობას სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნისა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის პოსტებზე საბჭოთა ადამიანები, ჩვენი მეგობრები მთელ მსოფლიოში სამართლიანად უკავშირებენ პარტიული და სახელმწიფო ცხოვრების ლენინური ორმარხის თანამიმდევრულ დამკვიდრებას, სოციალისტური დემოკრატიის სრულყოფას. ოვა ბრძნულად წარმართავდა პარტიის ლენინური შტაბის — მისი ცენტრალური კომიტეტის, ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს საქმიანობას, გვიჩვენებდა ერთსლოვან კოლექტიურ მუშაობის უნარიან ორგანიზაციის მაგალითს. მას ეუთვისინ უთვისაზინოეი როლი განვითარებულ სოციალიზმის ეტაპზე პარტიის ეკონომიკური და სოციალურ-პოლიტიკური სტრატეგიის შემუშავებასა და განხორციელებაში, ხალხის კეთილდღეობის გაუმჯობესების კურსის განსაზღვრასა და რეალიზაციაში, ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკური და თავდაცვითი ძლიერების შემდგომ განმტკიცებაში.

წარუვალია ლენინი დიადი ღიას ძე ბრეჟნევის დამსახურება საერთაშორისო ასპარეზზე ჩვენი პარტიის პოლიტიკის — მშვიდობისა და მშვიდობიანი თანამშრომლობის, დაძაბულობის შეწყვეტისა და განიარაღების, იმპერიალიზმის აგრესიული ხრიკების მტკიცედ უკუგდებას, ბირთვული კატასტროფის თავიდან აცილების პოლიტიკის ჩამოყალიბებასა და განხორციელებაში. დიადი მისი წვლილი მსოფლიო სოციალისტური თანამშრომლობის შეკავშირებაში, საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის განვითარებაში.

სანამ ლენინი დიადი ღიას ძის გული ძვრდა, მისი ფიქრები და საქმეები მოლიანად ექვემდებარებოდა მშრომელი ადამიანების ინტერესებს, მშრომელთა მასებთან იგი მუდამ იყო განუყოფელად დაკავშირებული. კომუნისტთა, ყველა კონტინენტის ასობით მილიონი ადამიანის შეგნებაში იგი იყო და დარჩება ლენინური იდეურობის, თანამიმდევრული ინტერნაციონალიზმის, რევოლუციური ოპტიმიზმისა და ჭეშმარიტების განსახიერებელი.

მიმეცა ჩვენი დანაკლისი, დიადი ჩვენი მუშაობა. ამ გლოვის უამს საბჭოთა კავშირის კომუნისტები, ყველა მშრომელი სულ უფრო მჭიდროდ ირავშირებან სკკპ ლენინური ცენტრალური კომიტეტის, მისი ხელმძღვანელი ბირთვის გარშემო, რომელიც ჩამოყალიბდა ლენინი დიადი ღიას ძე ბრეჟნევის კეთილყოფიერი გავლენით. ხალხს სჭრდა პარტიის, მისი მღვდარი კოლექტიურის გონებისა და ნების, მთელი გულით უჭერს მხარს მის სანაშინაო და საგარეო პოლიტიკას. საბჭოთა ადამიანებმა კარგად იციან: ლენინის დროში, ოქტომბრის დროში, რომლითაც მსოფლიო-ისტორიული გამარჯვებანი მოვიპოვეთ, სამეფო ხელშია.

პარტია და ხალხი შეიარაღებული არიან სკკპ XXIII-XXVI ყრილობების მიერ შემუშავებულ კომუნისტური აღმშენებლობის დიდებულ პროგრამით. ეს პროგრამა განუხრულად სორციელებდა. პარტია კვლავაც ყოველ ღონეს იმზარ წარმოების ინტენსიფიკაციის, მისი ეფექტიანობისა და მუშაობის ხარისხის ამაღლების, სსრ კავშირის სასუსათო პროგრამის შესრულების საფუძველზე ხალხის კეთილდღეობის გაუმჯობესებისათვის. პარტია კვლავაც ყოველნაირად იზრუნებს მუშათა კლასის,

მ. მარშის სახ. სამ. სსრ
სახელმწიფოც კანკალა.
3 0 6 4 0 0 0 5 5 5 5

კომუნურე გენეზობისა და სახალხო ინტელიგენციის კავშირის განტყციებისათვის, საბჭოთა საზოგადოების სოციალურ-პოლიტიკური და იდურე ერთიანობის, სსრ კავშირის ხალხთა ძმური მეგობრობის განტყციებისათვის, მარქსიზმ-ლენინიზმისა და პრაღეტიკული, სოციალისტურე ინტერნაციონალისზის სლესიკვეთებით შრომელთა იდულოგიური წრითისათვის.

უცვლელია საბჭოთა ხალხის ნება მშვიდობისადმი. არა ომისათვის მზადება, რომელიც ხალხებს თავის მატრიალურ და სულიერ სიმდიდრეთა უზინხო ხარჯვას უქადის, არამედ მშვიდობის განტყციება — აი ხვალინდილე დღის შუქურვარსკვლავი. ამ კეთილშობილური იდეით არის გამსჭვალული ოთხმოციანე წლების სამშვიდობო პროგრამა, პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს მთელი საგარეო-პოლიტიკური საქმიანობა.

ჩვენ ვხედავთ საერთაშორისო ვითარების მთელ სირთულეს, იმპერიალიზმის აგრესიული წრებების ცდებს ძირე გამოუთხარონ მშვიდობიან თანარსებობას, უბიძგონ ხალხებს მტრობისა და სახმედრო კონფორმაციის გზისკენ. მაგრამ ვე ვერ შეარყევს ჩვენს მტკიცე გადაწყვეტილებას დავიცავთ მშვიდობას. ყოველ დონეს ვიხმართ, რათა სახმედრო ავანტიურების მოუვარულეზება საბჭოთა ქვეყნის მოუშაღებელს არ მოუწერონ, რომ პოტენციურმა აგრესორმა იცოდეს: მას გადაუდევალად ელის გამანადგურებელი საპასუხო დარტყმა.

საბჭოთა კავშირი, რომელიც ევრდნობა თავის ძლიერებას, იჩენს უდიდეს სიფხიზლესა და თავდაპერილობას, უცვლელ ერთგულებას თავისი საგარეო პოლიტიკის მშვიდობისმოყვარული პრინციპებისა და მიზნებისადმი, შეუპოვრად იბრძოდებს იმისათვის, რომ კაცობრობას თავიდან ააცილოს ბირაუული ომის საფრთხე, იბრძოდებს დამაბულობის შენელებისა და განიარადებისათვის.

ამ ბრძოლაში ჩვენთან ერთად არიან მოძმე სოცია-

ლისტური ქვეყნები, ეროვნული და სოციალისტური განთავისუფლებისათვის მებრძოლები, ყველა კონტინენტის მშვიდობისმოყვარე ქვეყნები, მსოფლიოს ყველა პატომანი ადამიანი. მშვიდობის პოლიტიკა გამოხატავს კაცობრობის ძირულ ხარხხე ინტერესებს, და ამიტომაც მომავალი ასეთ პოლიტიკას ეუფრენს.

საბჭოთა ხალხს პარტია მიანიჩა თავის ნაცად კოლექტიურ ბელადად, ბრძენ ხელმძღვანელად და ორგანიზატორად. მუშათა კლასის, შრომელი ხალხის სამსახური პარტიის მთელი საქმიანობის უმაღლესი მიზანი და აზრია. პარტიისა და ხალხის ურუკვი ერთიანობა იყო და არის საბჭოთა საზოგადოების უდრეკი ძალის წყარო. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია თვალისჩინებით უფროსილდება შრომელთა ნდობას, დღენიადგ განამტკიცებს თავის კავშირს მახებთან. ხალხი პრაქტიკულად დაწმუნდა, რომ ჩვენი პარტია მოვლენების ყოველი შემობრუნების დროს, ყოველი განსაცდელის დროს თავისი ისტორიული მისიის სიმაღლეზე რჩება. დღეინდ ილიას ძე ბრეჟნევის ხელმძღვანელობით შემუშავებული საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის საზნაო და საგარეო პოლიტიკა კვლავაც თანამედევრულად და მიზანდასახულად განხორციელებდა.

დ. ი. ბრეჟნევის ცხოვრება და მოღვაწეობა მულამ იქნება კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა ხალხისადმი ერთგული სამსახურის შომაპოხენელი მაგალითი.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო გამოქვეყნენ რჩმენას, რომ კომუნისტები, ყველა საბჭოთა ადამიანი გამოიჩენენ მაღალ შეგნებას და ორგანიზებულიობას, ლენინური პარტიის ხელმძღვანელობით თავდადებულ შემოქმედებით შრომით უზრუნველყოფენ კომუნისტური მშენებლობის გეგმების შესრულებას, ჩვენი სოციალისტური საშობლოს შემდგომ აყვავებას.

საინფორმაციო ცნობა

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის უახსახუ

1982 წლის 12 ნოემბერს გაიმართა სსრ ცენტრალური კომიტეტის რიგგარეშე პლენუმი.

ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიბიუროს დავადებით პლენუმე გახსნა და სიტყვა წარმოთქვა სსრ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიბიუროს წევრმა, სსრ ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ახანავმა ი. ვ. ბნდრაკოვმა.

სსრ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის დ. ი. ბრეჟნევის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის წევრებმა ლენინდ ილიას ძე ბრეჟნევის ხსოვანს პატივს სცეს ღრთიერი მწუხარე დღიობით.

ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა აღნიშნა, რომ კომუნისტურმა პარტიამ, საბჭოთა ხალხმა, მთელმა პროგრესულმა კაცობრობამ მძიმე დანაკლისი განიცადეს. გარდაიცვალა კომუნისტური პარტიის, საბჭოთა სახელმწიფოს, საერთაშორისო კომუნისტური, მუშათა და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის გამოჩენილი მოღვაწე, მშვიდობისათვის მგწნებარე მებრძოლი.

დღეინდ ილიას ძე ბრეჟნევა, რომელიც ლენინური კომუნისტური პარტიის წევრი იყო 50 წელზე მეტ ხანს, აქედან 18 წელს — მისი ხელმძღვანელის პოსტზე, უდიდესი წვლილი შეიტანა პარტიის რიგების სოციალისტურობის, საბჭოთა კავშირის პოლიტიკური, სოციალისტურ-ეკონომიკური და თავდაცვითი ძლიერების განმტკიცება-

ში. უადრესად დიდია მისი როლი მშვიდობისა და საერთაშორისო უშიშროების განმტკიცებაში, ღვიწხილ დღიას ძე ბრუნვეის სახელი, რომელთანაც უშუალოდ არის დაკავშირებული ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების დიადი მიღწევები, — ინდუსტრიალიზაცია და სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაცია, საბჭოთა ხალხის ისტორიული გამარჯვება დიდ სამამულო ომში, ჩვენი საშობლო სხალხი მეურნეობის ომისშემდგომი აღდგენა, კოსმოსის კვლევა, ყველა წარმატება საბჭოთა სახელმწიფოს ეკონომიკის, მეცნიერებისა და კულტურის განვითარებაში, სამუდამოდ შევიდა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის, ჩვენი დიადი სამშობლოს ისტორიაში.

ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის მონაწილეებმა დრმა თანაგრძნობა გამოუცხადეს განსვენებულის ნათესავენებსა და ახლომეგობრებს.

ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა განიხილა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის არჩევის საკითხი.

ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიბიუროს დავალებით სიტყვა წარმოიტვა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიბიუროს წევრმა, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ამხანაგმა პ. უ. ჩხრენაძემ. მან წამოაყენა წინადადება, რომ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნად აირჩიონ ამხანაგი ი. ვ. ანდროპოვი.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნად პლენუმმა ერთხმად აირჩია ამხანაგი იური ვლადიმირის ძე ანდროპოვი.

შემდეგ პლენუმზე გამოვიდა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივანი ამხანაგი ი. ვ. ანდროპოვი. მან გულთაფი მადლობა მოახსენა ცენტრალური კომიტეტის პლენუმს დიდი ნდობისათვის — სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის პოსტზე არჩევისათვის.

ამხანაგმა ი. ვ. ანდროპოვმა აღუთქვა სკკპ ცენტრალური კომიტეტს, კომუნისტური პარტიას, რომ მთელ თავის ძალ-ღონეს, ცოდნას და ცხოვრებისეულ გამოცდილებას მოახმარს სკკპ XXVI ყრილობის გადაწყვეტილებებით დასახული კომუნისტური მშენებლობის პროგრამის წარმატებით შესრულებას, მეცნიერებისთვის უზრუნველყოფას სსრ კავშირის ეკონომიკური და თავდაცვითი ძლიერების შემდგომი განმტკიცების, საბჭოთა ხალხის კეთილდღეობის გაუმჯობესების, მშვიდობის დამკვიდრების ამოცანების გადაწყვეტაში, მთელი ღვინური საშინაო და საგარეო პოლიტიკის გატარებაში, რომელიც ღ. ი. ბრუნვეის დროს ხორციელდებოდა.

ამით პლენუმმა მუშაობა დაამთავრა.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს, რესპუბლიკის ყველა გეროველს

სკკპ ცენტრალური კომიტეტი გულითადად ულოცავს რესპუბლიკის კოლმეურნეებს, საბჭოთა მეურნეობების მუშებს, მექანიზატორებს, სოფლისა და წყალთა მეურნეობის სპეციალისტებს, დამამზადებელი, სატრანსპორტო და გადასამუშავებელი საწარმოების პარტიული, საბჭოთა, პროკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციების მუშაკებს სახელმწიფოსათვის მარცვლეულისა და ხარისხოვანი ჩაის ფოთლების მიყიდვის გეგმების წარმატებით შესრულებას.

საქართველოს მეჩაიებმა შეძლეს ამინდის რთულ პირობებში მოეკრიფათ რეკორდული რაოდენობის ჩაის ფოთლი — მანათიანი ტონა. ეს წარმატება რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის მიზანმიმართული მუ-

შაობის, მეჩაიეთა, მეურნეობების სპეციალისტთა და ხელმძღვანელთა გაზრდილი ოსტატობის, აგროსამრეწველო კომპლექსის ყველა მუშაკის თავდადებული შრომის შედეგია.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტი გამოთქვამს მტკიცე რწმენას, რომ რესპუბლიკის კომუნისტები, სოფლის მშრომელები კიდევ უფრო მეტი ენერგიით გააჩაღებენ სასურსათო პროგრამის განხორციელებისათვის ნაძობლას, უზრუნველყოფენ, სოფლის მეურნეობის მთელი პროდუქტების წარმოების შემდგომ ზრდას, მიადრევენ ახალ წარმატებებს სკკპ XXVI ყრილობის გადაწყვეტილებათა რეალიზაციაში.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტი

„საქართველოს კალი“
საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის
კულტურული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და მხატვრული ლიტერატურული ჟურნალი.

„საქართველოს კალი“
Ежемесячный общественно-политический
и художественно-литературный журнал
ЦК КП Грузии

ნინო გურიელი დედაა

ამ ზაფხულს დიდი ბედნიერება ეწვია სახელგანთქმულ ქართველ მოჭადრაკეს, საერთაშორისო დიდოსტატს, ნინო გურიელს: იგი დედა გახდა. პატარას სოფიკო დაარქვეს.

აღმოჩნდა, რომ ქართველ დიდოსტატ ქალთა შორის მხოლოდ ნინოა ქალის დედა. ნინა გაფრინდაშვილსა და ნანა ალექსანდრიას ვაჟები ჰყავთ. ნინას დათო უკვე 12 წლისაა, ნანას გია კი — 10-ის.

იყო დედა, ოჯახის დიასახლისი და დიდი ტურნირების მონაწილე ისე, რომ შინაც მუდამ მშვიდობა და სიმტკბილეობა გქონდეს, ეს მხოლოდ რჩეულთა ხვედრია. ასეთი ბედნიერია ნინო გურიელიც.

დ. იაკობაშვილის ფოტო.

დაღობა და ზნეობა

ჯერ კიდევ დიდი ილია მივითვითებდა, რომ სიტყვა „დედა“ ქართველი კაცისათვის განსაკუთრებულ მნიშვნელობასაა, დედა, თუ დედობა არის ყველაზე უმაღლესი და უწმინდესი კატეგორიის ცნება, რომელიც გულისხმობს არა მარტო შვილების სიყვარულსა და მათზე თავდადებულ ზრუნვას, არამედ უფრო განყვებულ დიდ ზნეობრივ მონოტეპას.

დედაობი ნიშნავს სიმტკიცეს, ოჯახის მთლიანობა-გაუტეტებლობას, სიმშვიდისა და სიმშვიდის მთავარ პირობას.

დედა ზრდის მომავალ თაობას და მთელი თავისი ძალ-ღონით იღვწის მისი კაცური-კაცობისათვის, ზნეობრივი სიფიქი-ზე-სინდისისათვის, პატრიოტული გრძობებისა და გრძელ ზნე-ჩვეულებასა შენახვა-გამრავლებისთვის. თუ დღეს სოციალური ორმოტრიალის შედეგად უცხოეთში მყოფი ქართველები (სპარსეთი, ოსმალეთი, ევროპა, ამერიკა და სხვა) ინარჩუნებენ თავის ენას და არ გაჩვენებენ თავს მტყვევლებს, ამას პირველ რიგში დედას უნდა ვუმაღლოთ.

არსებობს უწყველად ყურადსაღები დედაობა: უფრო ადვილია იყო დიდი მცნებრი, ვიდრე დიდი ადამიანი. ზნეობრივად ფაქირო ადამიანი გაცილებით მალდა დგას პრინცი, ცოდნით ადვილად ადამიანზე საზრისიანი და ქუშმარტივად ყოველმხრივ მსარგებლო დედაობა!

სოციალური გამარჯვება მტია ყველა სხვა გამარჯვებზე... ამ მხრივ როგორც ემი-გრანტმა რიგობა ქართველმა, პატრიოტული სიამაყის გრძობით ხმამაღლა მინდა და აღუწიშოს ის დიდი სახამოევი განცხადება, რომელიც გამოიწვია (ცენტრალურ პრესაში გაზეთ „პრავდის“ თავისთვის ნომერი) გამოქვეყნებულმა შეთავაზება წერილმა. მასში ხაზგასმით აღინიშნა, რომ საქართველოში მიმდინარე ზნეობრივ-სახოგადეობრივი ხასიათის ღონისძიებებს აქვს პრინცი სახელმწიფოებრივი აზრი და დიდმშუღება. ხოლო მათი დანიშნულება ცხელდება რესპუბლიკის ფარგლებს და მთლიანად ჩვენი ქვეყნისათვის ყურადსაღები და სასარგებლოა, ვიპოვებ, მორალური აღიარება ყველა ქება-დიდებაზე

სასამოევი და საამაყია. ქვეყნად შრომისა და სინდისის კულტის დაფუძნება და აღზევება უწინარეს ყოვლისა მოითხოვს უკვე ნაადრევ ასაკიდან ახალგაზრდობის ზნეობრივი ზრუნვის გამკერვებას. ამ საქმეში კეთილი წყაროს სათვდ ოჯახი; სულიერი სისპეტაკე და სიმშვიდე მასში, ოჯახური ფსიქოლოგია ანუ ეგერტოფსიქოლოგია.

წინასწარ აღენიშნა, რომ ბავშვთა აღზრდის საქმეში მამის მთავარი მოწოდება უფრო იფარგლება ზრუნვით; მოვალეობა-წინაგრძობის და შრომა-რეჟიმის მაგალითის ჩვენებით, ხოლო მონარდას სულიერი სამყაროში ზნეობის მარცვალბით თვისა და ამ მხრივ უხვი მისაჯლის მიღება მთლიანად დედის პესტიკა გულის ფასდაუფებელი, წმინდა საქმეა. ნამყვანი და გადაწყვეტი მნიშვნელობა ეძლევა ზნეობრივი სიფიქიზითი გამოზარ დედის აღზრდას და მზრუნველობას.

უსაზღვრო მადლობა და დიდება დედას, რომელიც ბავშვის ფიზიკურ გაზრდასთან ერთად მასში აყალიბებს ყველაზე მდიდარ საუფრეს — ჩვეულება და ნარმოდებებს სინდის-მორალზე.

ცოცხალი არსებიდან შრომა წარმოშობს და აყალიბებს ადამიანს.

საქიროა აღინიშნოს, რომ შრომითი მოქმედება განისაზღვრება ორი პირობით, სახელადობრ, ცოდნის მარაგითა და მოქმედების შინაარსის ზნეობრივი გამართლებით. საზოგადოებრივი თვალთახედვით მებრ შრომა ნამყვანი და იგი ვალდებულია წარმართავდეს პირველს მიმართულად. მეცნიერულად დამტკიცებულია, რომ ცოდნით გამდიდრებისათვის აუცილებლად საჭიროა არსებობდს თანამედროული უნარი, რათა ბავშვი გაერკვს რიტებებში, დროში და სივრცეში, სახელადობრ: ორი მტია თუ სამი, დიდაა თუ სავაში, საყვანი გრძელთა თუ მოკლე აღნიშნული სამი წარმოდგენა აბსოლუტურად საქიროა ადამიანის გონებრივი განვითარებისათვის.

დედა პირველი მასწავლებელია, რომელიც აღზრდით, სიყვარულით, ბავშვს თანდათანობით შეასწავლის წარმოდებებს.

ხოლო თუ ბავშვი მოუღებულთა უნარს შეითვისოს ძირითადი წარმოდგენა, მამინდელის ყოველგვარი ცდა უფუია და საქმე გაეჭვს ე. წ. გონებრივ იდოტორზთან, რაც თავისთავად მძიმე დაავადებაა.

არის კიდევ ახეთი მძიმე დაავადება: ბავშვებს იმთავითვე დაკარგული აქვთ უნარი შეითვისონ წარმოდგენები ზნეობის შესახებ, ეს დაავადება ცნობილია მორალური იდოტორზის სახელით.

გარემოს სოციალურ-ფსიქოლოგიური ვითარება მნიშვნელოვანი როლი აქვს მორალური კატეგორიების განვითარებაში. ამიტომ დედას შეუძლია ფსიქოდებელი საქმე შეასრულოს ზნეობრივი პიროვნების გამოყვანა-ჩამოყალიბებაში.

ადამიანის ცხოვრების ყოველ ეტაპზე პიროვნების ცენტრალურ ღერძს შეადგენს ზნეობა-მორალი, რომლის გარგმვლ მოძრაობას და უნდა მოძრაობდეს სულიერი გამოვლენებით. სხეულებად ღერძს აქვს დიდად მნიშვნელოვანი დამახასიათებელი თვისება: ერთის მხრივ პიროვნების მორალური მოდუსი ავადმყოფურად მგრძობიარება ყოველ მავნე გავლენაზე, ხოლო მეორეს მხრივ ასევე დიდად გამძლეა. ჩვენი გამოკვლევების თანახმად ირკვევა, რომ ავადმყოფი შესაძლოა გონებრივად იყოს სრულიად განადგურებული, მაგრამ ახვედ დროს მასში არსებობდეს ქმედითი უნარის მქონე მორალური ნაწარმული.

აღნიშნული კანონზომიერებას აქვს მნიშვნელოვანი ინტერესი ავადმყოფთა მებრ-ნალობის საქმეში. არსებობს ე. წ. ანტინატალური ანუ შრომაობის წინააღმდეგ ფსიქოლოგია, რომელიც უწყველად საყურადღებოა როგორც დედის, ისე ბავშვისათვის. ანტინატალური ფსიქოლოგიის თანახმად შეუცლად მყოფ ბავშვს აქვს ფსიქიკური გაღიზიანების აქტის უნარი. ამიტომ ბავშვის ნორმალური განვითარებასათვის აუცილებელია საქიროა ორსულ მანდილოსანს მკრძებს ოტბიომალური საყურადღებელი პიროვნება და მკაცრი სიყვარული და ცული იყოს ფსიქიკური ტრავმებისგან. როდესაც დედის ავშრდებლობით რღვევა აქვს საუბარი, პირველ რიგში მტკი-

ცდენ და გავსოვდეს, რომ არსებობს
ორგანიზაციის გრძობა: დაბალი და
მაღალი. დაბალი რანგის ადურის ძლიერ
ახლის დაცვას ინსტიტუტ მიზნულად
და უფრო ცხოველთა სამართლის კუთვნი
ლებს. მაღალი რანგის ადურის პირვე
ნების დონეზე მიმდინარე ახრისული
სიყვარულის გამოვლინებაა. ღამისტყვიით
აღსრული დედის ბრუნვა მონათესავე
ღირსეული შეიღო აღუზარდის საშობო
ლის.

ფასდაუფებელია დედის ღვაწლი და
ამაგი შეიღო, მაგრამ ასევე ფასდაუფე
ბული და უსასრულია დედის სიხარული
და სასიამოვნო განცდები, როდესაც
გრძნობს, რომ იგი ღირსეული შეიღის
ღირსეული დედაა. დიდება დედობას!

პირველ რიგში დედამ ბავშვი უნ
და შეაჩვიოს თავშეკავებას, რათა მან
იცოდეს პო და არაჲ რა შეიძლება და რა
არ შეიძლება, რას ნიშნავს „უდი“ და
რას ნიშნავს „კარგი“. ბავშვი უნდა შეა
ჩვიოს სიტყვის შენახვა-გაუტყუებლობას,
ხოლო ბავშვის თამაში უნდა მოგვაცოცხ
დეს შრომის პროტოტიპს. ბავშვი დედამ
უნდა შეაჩვიოს საღამოსა და პატივისცემას,
ბოდიშის მოხდას და ჩადენილი შეცდომის
გამოსწორებას. შემდგომ, შეღერებულობის
ასაკში საჭიროა მოზარდე კარგად გვეც
ნის ცნებებს სიკეთისა და ბოროტების,
სიყრმის და სიძარბოსის, სიბეჯითისა და
სიხარამიცის შესახებ.

დედის თანხმობით ოჯახში უნდა სუ
ფიქვს მტკიცე სიტყვითა, რომ ფასდა
ნის მიზანი არ არის მიოღოდ მიმოქრება
(გველნიშნა), მთავარია გარკვე, სიბეჯ
ითის გრძობა და შინაგანი სინდისის
ხმის ღერადობა.

ზემით უკვე ნახვასმული მამის როლი
მორალურ და აღზრდაში, როგორც ოჯახის
ბურჯისა და ავტორიტეტის. სხეზეული
დებულების განსაკუთრებული აზრი მრავ
ლდება შემდეგი ვითარების გამო. სინდის
მორალის განმტკიცებისათვის ლექციები,
დაგვიგებანი და ვ. წ. გაშლილი სიტყვ
ციები თურმე ნაულებად შედგებიან. სა
ნაგავლობისათვის უფრო ეფექტურია და
სასარგებლოა პირადი მაგალითის ჩვენ
ბა. მტკიცედ უნდა გვახსოვდეს, რომ ადა
მიანი რაც უფრო მაღალ საზოგადოებრივ
საფეხურზეა, მით უფრო მეტად მოეთხო
ვება წინაორბეი სიდიდით.

მეგრამ შემდგომი სოციალურ ფსიქო
ლოგიური კვლევის ადისტურებს და გვერ
ნმუების, რომ მაგალითის ჩვენების გზაც
შედეგის ეფექტურობის მხრივ გარკვეუ
ლად შეზღუდულია. ირკვევა, რომ ყველა
ზე ქმედითი და შედეგანობა პირინკი
ნსრისთვის და რევიმის შესახებ.

დედ-მამა თავისი ქცევითა და განწყ
ობლებით შეიღობს უნდა არწმუნებდეს
რომ ბედნიერება ემსახუროს სიკეთესა
და სიყვარულს.

ზემოეული გრძობა შრომაში და ოჯა
ხში ჩვენი დროის ძირითადი მონათესაა.

ინოპატის ბელნიერება

— ოქვენ ინოპატ პაჯიბუკი მომან
დები?

— კოლმეურნობა „ლენინბადის“ თავმჯდო
მარე ხოჯე ნასიროვი არ შემცდარა: სწო
რედ იმასთან მიმოყვანა, ვისთანაც მიმდგო
მისვლა. და თავმჯდომარის მიმდგო
ლობა არც არის ვასაკვირი. — ინოპატ
ხომ მარტო ბუკინასკის რაიონში ქი არა,
მთელ ტაშკენტის ოლქში ცნობილი ქი არა.

— დამერწნუნეთ, არ ინებეთ ამდენი
გზის გამოვლას. ინოპატ ღირსეული
ქი არა. ოლოდ... ისეთი მოუხსენარია, რომ
მძელია მისი მოხელეება, საეჭვითა, რამ
შინ მიესწობო.

და მართლაც, შინ არ დაგვხვდა ინო
პატი. ზუსტად არავინ იცოდა, როდის და
აღლედ და თავს ბრიგადირთა საქმის საქ
მეებს. უკან გაბრუნებას ვუყორობდით,
მაგრამ კოლმეურნობის თავმჯდომარის
ძალიან უდიდად ამ ჩინებული ქალის გა
ცნობა. ერთი სიტყვით, კარგა ხანს მო
მინხა ცდა, რომ ძველი ნაცნობიეთი
ჩამომკრთობინა ხელი სახმრების მცხუნ
ვერე მზით გაბაგებული ამ საშუალო
ტანის ქალისათვის.

— ინოპატი ვარ. — თქვა და ისე გაი
ლიმა, ეკთილი ადამიანები რომ იღიებთან
ხოდენ.

დაბრუნდა თუ არა, ინოპატმ ჯერ
თავის ბრიგადას მიაშურა. და იმ ჩვენს
საველე ბანაკში ვესაუბრებოთ. მართალია,
ოჯახში უდიდან და თვითონაც გულმ
სულ ის უფორი უტრიალებს, ბავშვები რას
შეგრებდა, კარგად არიან თუ არაო, მაგ
რამ მიმდინარე ხომ მისი სახლია, ბრიგა
დაც ხომ მისი მეგობრული ოჯახია. და
ინოპატც, — თუმცა არ უყვარს ამანე
ლაპარაკი, — შუაზე იყოფს გულს ორი
ვესთვის. ინოპატი, საერთოდ, არ ასდენს
ენანულები ადამიანის შთაბეჭდილებას.
ამაში მისი ნახვისთანავე დაერწმუნული.

დიდხანს გაგრძელდა დემილი. არსში
წყლის ნელი ჩქაფანი და ფოთლების შრი
ალი თუ არღვევდა ჯენს „მხიარულ“
საუბრას:

- ყრილობა კარგად მოიარეო?
- დიას.
- ბავშვები კარგად გყავიო?
- დიას.

...ყოშლად ყარაყულიის მცხოვრებმა,
უფროლო წარწომობის ქალმა ინოპატმა
თავისი ნაწმენდებდა აქ, ყოშლად რავერტი
პოვოა. ჯუმბაბლ მადალიეცს გაყავა ცო
ლად. კარგ მუღულობას უნებს მისი,
ოქროხელა დიასხლისია, მაგრამ ქაიტი
ბუნების ქალი არ გახლავთ, ბედნიერად
მარტო ოჯახური სიამე რომ მიანდეს.
ანგრეთის სავეგრო-კონომიკური ტექნიკის
ადმთავრების შემდეგ ჯერ საბავშვო ბა
ლის გამგედ მუშაობდა, შერე კი მანაწ
მუღულობას მიჰყო ხელი. ამ შრომელ
ქალზე ყოშლადო კარგის მეტი არ იმსო
ბოდა, თვითონ კი მაინც არ იყო ბედის
ყმაყოფილი, საქმეს გულს ვერ უღებდა.
ბეგრის სხვა რანგს ურჩენდენ, მაგრამ
არავის დაუფერა და თავისი მოშობების
გზით ნაყოფ, მიწის მუშის გზას დაადგა,
წინადადომოდ შეისისლბორდა მინას. ცამეტი
წინადადომოდ მცირე დრო არ არის არჩე
ული გზის სისწორის გამოსაძლეად, თვი
თონაც ვეყოფილია და ხალცი მადლი
ერი პუკეს 1971 წელს ბრიგადირთა და
აკისრეს. პირველ ხანებში ცოტა გაუ
ჭირდა, როცა მებამებობის ბრიგადა ჩა
აბარეს იგრნო, რომ კოლექტივის ხელ
მძღვენელობა რთული და სასუსხაგები
საქმეა, ასე ადვილად ვერ დეფუქნდო და
აი, ინოპატი სხვა, უფრო გამომდილი
ბრიგადირის საქმიანობით დაინტერესდა,
გლხმა ამპარტკობობა არ გამოურჩენია, —
არც კიბხას თაკობობა და რჩევა-დარი
გებასაც მადლობით იღებდა.

თავის პირველ დამრიგებლად ინობატორებუბკეთის სსრ დამსახურებულ მკვამბეის, შრომის წიიიელი დროშის ორდენისაიან ბრიგადირის უზაკ საიდოეს ასახელებს, ქრომლმაც უმაღლე შენიშნა ახალგაზრდა ქალის მიზანწარფული ხასიითი, შუეპოკრობა, შრომისმთვარიეობა და, რაც ყველაზე მთავარია, — მინის სიცვრული საიდოეი ხინრია დეავეტორდა მინდორში ახალგაზრდა ბრიგადირი და ტურულიად წროდი დამყვებობა: ხან რჩევის აძღვდა, ხან საექით ურენებდა მგაალიის, ხან უფრო რთულ მისიასაც კისრულდობა — ვაგაკუვრდა „მოელაპარაკებობა“ ხილმე იმით, ვინც ცოტა შრომისა და ბევრის მიღებას ცდილობდა. მერე და

მერე კი, დამრიგებელმა თანდათან მოუკლო შეგირდები ერთად მინდორად სიატრეს. ირობადმა უკვე თითონ აულო ალო კოლმეტრეის საქმიანობას, მისი დამწვლი ხელმძღვანელი გხვდა. ასე წარმდებდა შეგირდობა, ასე დაიწყო ბრიგადის ყოველდღიური ჯგაფი.

მინამ კი, იცის ერთიათასად როგორ უნდა გადაუხალოს სიკეთე იმით, ესაც უსვარის ის, ვინც მისი ბარჩის სიუბეი უფროსი არც ძალას უნერებს, არც ცოდნასა და არც გამოცდილებას. და აი, ახალგაზრდა ბრიგადირის პირველი დიდი გამარჯვება: ბაბბის მოსავლიანობა. სულ რაღაც ერთ წელიწადში 19 და 52 ცენტრწვრამდე გაიზარდა. ამ ერთ წელიწადში იმას მიიღწიეს, რომ ზარალი აინახალაგებინათ. და ეს შეათე — ხუთწლეულის გეგმა ხალ წელიწადნახევარში შეასრულა.

— შეათე ხუთწლეული ჩემთვის ძვილეი იყო და ბედნიერების მომბანანი, ამბობს ინობატორი, — ახლა ვიცო, კარგად ვიცო, რა საითოად უნდა მოვეყვრა, როგორ უნდა გაავართხილე ჩვენს მარჩაწას. ვიცო და სწორედ ეს არის უბეი მოსავლის წყარო, გლეხკაცის კეიოლდღობის საფუძველი. ტექნიკა, ვერმაციდები, სასუქები, ეს ყველაფერი, ცხაბა, აუცილებელია, მაგრამ თუ მინა არ გიყვარს, თუ მისითის არ ზრუნავ, ისე ვერაფერს მიიღწევ.

შრომის ხომ უდამ პატივი მოსდევს. შეათე ხუთწლეულში ინობატორი ლენინის, ოქტომბრის რევოლუციის, შრომის წიიიელი დროშის ორდენებით დაჯილდოვდეს. ამ ამბავს ის სხაპასუბით მიყვებობდა. ჩვენი საუბარი დღევანდელი დღის ამოცანებსა და იმ გეგმებს შეეხო, ბრიგადის ახალ ხუთწლეულში და მის მეორე წელს რომ აქვს დასასული. პირველ წელიწადს პეტრარზე ნაცემით ნაგარაუდვი 35 ცენტრწვრამდე გავლად 57,5 ცენტრწვრამდე მოიყვანა, ინობატორ კოლმეტრეი წელულს — სსრ კავშირის შექმნის საითულელი წელს გეგმით გათვალისწინებულ 36-ის ნაცვლად 60 ცენტრწვრამდე „თითირი ოქრის“ მოყვანილობის იზრძეს.

— ძნელი საქმეა? დაიბ, ძნელია, მაგრამ ამხანაგები კარგები გამომადგენ, — განაგრძობს ინობატორი და ხახე ღიმწილთ უნაიდება. მის ბრიგადში 32 მეუშაა, მათ შორის 20 ქალია. და არ ახსოვს, რომ პირბების გამს რომელიმე მათგანს უკან დაბეხოს, საერთო საქმისათვის ელაბატოს. შრომას ეწევიან: თესავენ, უვლიან და კრეფენ ბაბბას. მათაც და მათთან ერთად თავისი ბრიგადის ყველა ნეერს ინობატორი თანამოაზრეებს უწოდებს, დაუღალავად ზრუნავს მათი შრომისა და საყოფადცხოვრეობი პირობების გასაუმჯობესებლად. ზარწან ბრიგადის თითოეულმა მეურვე 4. 500 მანეთი მიიღო, შექანიზატორთა შემოსავლამ კი 6.500 მანეთის მიიღწია. როცა მინანი საერთოა მისი მიღწევა უფრო ადვილია. აი რატომ არის, რომ ინობატორი თავის ჯილდოებს ყველა წევრის

ჯილდოებდაც თვლის. მართლაც და ის უმეამაგობს მათი, დედობრივი ზრუნვა ხომ არასდღის მოუკლია მათთვის. მინდორად ქალეა რადიოსაც უმეგნენ, ახალ მურჩალებსა და გახეობებს კითხულობენ, სკოლწერი საბავშვო ბაბბიაც სარეგებობენ. თესვის პერიოდში კოლმეურწეები უზრუნველყოფენ არიან ხილთ, მისტწეულით, ბაერწეულით და ცხელი კრძმებით. როგორც ხედავი, ინობატორ ცოტა საზრწუნავი როდი აქვს და, აბა რას განხედობდა, დამხმარწნი რომ არა მყოფობდა, დაუღალავი, ეწერწეული კომუნისტეტი პეიერედა თეითი ინობატორი, რომელიც შემთხვევით როდი აირჩიეს სოფლის საბჭოს დეუტობიტად, მარტრის ტრამუტრის საოლკო კომიტეტის წევრად. საერთო საქმისათვის გულშემატკივრობა, ხალხისათვის ზრუნვა, — აი ძირითადად რა არის ხაზებეკოვის თეისებები. მან ბევრი რამ გააკეთა თანასოფელთა ყოფადცხოვრების კულტურისათვის: გუბეი მოსავლებტებულია, თუ წინათ ბრიგადის ტერტორიაზე ითხი ხუტორი იყო, ახლა თანამდროევი ყოწლედი რაკოტია გამწენებული. ინობატორს დამხმარწნი კოლმეურწეობამ სკოლაც ააშენა, სასტუმროც და ახალი აფტოპარკიც.

კიდევ რა არის საჭირო ჩვენი თანამდროევი ქალის ბედნიერებისათვის, ბავშვებო? ოჯახური მეუღლეობა? ეს ყველაფერი უცხო არ გახლავთ ინობატორისათვის. მისი ქალიშვილი დორბაბო ანგრების სამედიცინო ტექნიკუმში სწავლობს, ვეი მამწული სტუდენტია, მასკუდა, ხაბატი და ახსნაოლა მოსწავლეები არიან.

ინობატორი თავის მონაფებლაც ღვიძლი შეიღებევი საითოად და სიყვარულით ეყვრობა. ჭაბუკები და ქალიშვილები, რომლებმაც სკოლის დამთავრების შემდეგ მის ბრიგადის მიაშურეს, თავიანთ ბრიგადირს ზედოზედ აყრიან შეკითხვებს. მათ ყველაფერი აინტერესებო ბაბბის მოყვანაც, მინის დამმუშებეც, ცხოვრების ავკარდიც. — და ინობატორ დაუშურწვლად უპასუხებს ყველა შეკითხვას, მასაც ხომ მთელი ცხოვრების მანძილზე გამოჰყავდა მადლიერება თავისი მასწავლებლების მიმართ. ახლა კი, რაც იცის, რაც ცხოვრებამ ასწავლა, ბათონი უნდა ასწავლოს სხვას.

— ახლა კი ბოლო შეკითხვაზეც მინასუბეთ, ინობატორ: უკანასკნელ პერიოდში რა ღირსსახსოვარი მოგწენა მოხდა თქვენს ცხოვრებაში?

და კვლავ ღიმწილთ ებადრება ხახე ბრიგადირს.

— ასეთი მოვლენა, ცხაბია, სკკ 26-ე ყრილობის დელეგატობაა. უღდესი სიხარულით ვისმენდი შრომობ დამიანებზე მათთვის ზრუნვაზე წარმოიქმულ სიტყვებს. ამ ზრუნვის შრომით, ახალი, უფრო მაღალი მიჯნების გადალახვით უპასუხებ.

ს. გიშნაიაკი

ქ. ბაქურტი

მხიარვის სუსტი ნიშნავს

სამუშაო კაბინეტში უფუნებოდ დებრუნდა. პატარა პაციენტი კვლევი ცუდად გრძნობდა თავს. მართალია, ყურადღება არ აკლდა, მაგრამ ინტენსიური მკურნალობა, მაღალკალორიული საკვების გაცემის გამოწვეული შეთავალურობა სჭირდებოდა ავადმყოფს. ამის საშუალება კი მუდამ არ იყო. მტკბარი არ შეუფინდია. რამდენჯერ იმსჯელეს ინტენსიური მკურნალობის პალატის უახლესი აპარატურით იტყურებს და, რაც მთავარია, ექიმთა მტკბარეებით მისი უზრუნველყოფის შესახებ, მაგრამ...

უთუოდ უფრო ქმედით, გადამტრეკელი ღონისძიებების განხორციელებაა საჭირო. ბოქნოტი გადამტრეკი. „პარტიული კრება ინტენსიური მკურნალობის პალატის თაობაზე“, — გაკრული ხელთ ჩაინიშნა. რამდენიმე დღეში უნდა მოამზადონ კრება. დადავინოს საკითხი ზემდგომი ორგანოს წინაშე, თითონაც მტკბარე უნდა გამოიღონ ხელს.

მორიდებულმა კაცუნმა გაშორებულა ფიქრებიდან. კარგები სახეგარეობის ჩველი ბავშვებიანი ახალგაზრდა ქალი იდგა.

— უკვე მივატოვე? როგორ გრძნობს თავს თქვენი ვიკაცო? — სიყვარულით აიტატა თავისი ყოფილი პაციენტი, სხაცოლოდ რომ უნდადა ახალაფორტილი კმალებო.

— თქვენი წყალობით კარგად ვართ, დღე მალეობა, ქალბატონო ელენონრა. — უსაბულო მადლობერების გრძნობა და თავყენისცემა ჩასდგომოდა ავადმყოფის ახალგაზრდა დედას.

— სულ კარგად და ბედნიერად ყოფილიყო, — გულით დალოცა და გასასველამდე მიაცილა დედაშვილი.

საათს დღეობა, სამუშაოდ დღე ამონურულიყო. უკვე იძულებში გარბული გაცუვა გახსნა შინასკენ. ათითონაც ვერ მიხვდა, როგორ აღმოჩნდა ძველპური ხას სახლის წინ. მერე თავისი ბავშვობა გაახსენდა.

და და გაეღიმა. პატარაობისას, ყოველთვის, როცა აქ ჩაივლიდა დედასთან ერთად ხელჩაბადებულად, აი, ამ სახლში ცხოვრობს იღარონ ბიძია, შენ რომ ვადავარჩინაო, ეტყოდა ხოლმე, შობიელი. სწორედ ანაკანეებულ ძველი ექიმის იღარონ ცომიას სახელმა ამოაკვივინა გულში პატარას ექიმად გახლდომის სურვილი და კიდევ ერთმა ფაქტმა: უკვე საშუალო სკოლაში სწავლობდა, როცა მეზობლის ბავშვი უყვარდა ცუდად გახდა. ტკივილებსაგა იკრუნებოდა პატარა. ზღაპრებმა ეკატერინე ლოლობერიძემ მოაზრდა სამაქვენიოდ. მერე ისე მოხდა, რომ თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ სწორედ ეკატერინე ლოლობერიძის მხარდახმარებით მოუხდა მუშაობა. ის იყო მისი პირველი დამრეგულირება და მასწავლებელი. მას შემდეგ კი თითონ რამდენ ახალბედა ექიმს დაეხმარა დოქტორებაში, რამდენს გაუზარა უფურცელად თავისი გამოცდილება. თუნდაც ნაწი ქანთარისას, იხოლდა ქვარცხავას, ნანა ლავრობიას, ლიანა პატარასა და სხვებს, ახლა მასთან ერთად რომ მუშაობენ ფოთის ბავშვთა საავადმყოფოში...

მოგონებებმა კინოლენტივით გაიპრინეს თვალწინ. ოცდაცამეტი წლის წინადა დამთავრა ინსტიტუტი. თავისი შრომითი საქმიანობის საშობიარო სახლში დაინერგა მუშაობა მიკრომედიკატრად. შემდეგ უბნის ექიმი იყო. 1956 წლიდან დღემდე ფოთის ბავშვთა საავადმყოფოში მუშაობს ჩველ ბავშვთა განყოფილებაში ხელმძღვანელობს.

იმავ წელს ახალგაზრდა კომუნისტი ელენონრა კანტალიანი საავადმყოფოს პარტიგანინიზაციის მიფინეს. იხანად ახალბედიწმინლა-სამკურნალო დანებებლების კოლექტიუს საფუძვლად სასწრაფო ნავი და გასაკეთებელ-მომავარებულ ბებრი ჰქონდა. ყველა მნიშვნელოვანი საქითის მოგვარებაში, ცხადია, საავადმყოფოს კომუნისტებს უნდა აველიცინებინათ თანამოსამკურნელი და ამის მაგალიტს უნდა გრძნობდა, თვით პარტიგანინიზაციის მიფინე იტყობდა, ძალ-ღონეს და გამოცდილებას არ იზრუნებდა საერთო საქმის წარმატებასათვის.

— კარგი კოლექტივი გვყავს, ბებრი შესანიშნავი მუშაკია ჩვენთან, გვეუბნება საავადმყოფოს მიფინე ექიმი ელზა ფანია, მაგრამ სრულებით არ ყოფილა შემთხვევითი, რომ საავადმყოფოს კომუნისტებმა თავიანი პირველ ნიშნულად სწორედ ელენონრა დასახელეს. იგი კარგი ამხანაგი და სპეციალისტი, რიციტატიონი, საქმის მიცდენე მუშაკია. ავირ უკვე ბოლო თხოვმებ წელზე მტკბია მას ზედინედ ირჩევნ ჩვენი დანებებულების პარტიგანინიზაციის მიფინედ და ამ დროის განმავლობაში პრეტეტულად არ ყოფილა ჩვენი კოლექტივის საქმიანობის არც ერთი უბანი, სადაც საქმის მიფინეარობით სისტემატურად არ ინტერესებოდნენ და მისი კიდევ უფრო გაუმჯობესებისათვის არ იბრძოდნენ პარტიული ორგანიზაცია. მან საკუთარი რიციტატიონი ბებრი მნიშვნელოვანი საკითხის წამოსწრა, შევლანი აკეთილოდა და ერთობლივი მკვლადნობით შესანიშნავი შედეგით მივიღეთ.

ამის კარგი მაგალიტია, თუნდაც, ინტენსიური მკურნალობის პალატა. იქ არ გვეყვინდა ექიმები, ზოგიერთი თანამედრევე დანადგარი, რის გამოც იგი სრულყოფილად ვერ განსრულებდა თავის დანიშნულებას. ამ საკითხზე შორმანდელი წლის დასაწყისში პარტიულ კრებაზე კონსულტაციის შესახებინი ზემდგომი ორგანოს წინაშეც დავხვით საკითხი. პარტიგანინიზაციის კონტროლს ვაავსებს მიღებული და დანიშნულების შესრულების მიმდინარეობა. მალე ამ პალატისათვის დაგვიმტეს 4 ექიმის სამტკივი ერთეული, მოგვარდა სხვა საკითხებიც. მიხოლედ ამ მიმდინარე ნების ექიმი თვის მანძილზე ამ პალატაში სამოციდათიმეტმა მძიმე ავადმყოფმა მიიღო გადარეგულირება სახედილოდ ამხმარება და გათავჯანმრთელდა. კიდევ ბებრი რამის თქმა შეიძლება ჩვენს პარტიგანინიზაციაზე, პირდაპირ მიფინე, მაგრამ არ არის საჭირო, რადგან მათი საქმიანობის ავკაცებზე ვეცდებით ერთი, უფრორის ხსენებთ მტკბელებს, რომ ჩვენი საავადმყოფოს კოლექტივი წარმატებით ართმებს თავს დასერებულ მოვალეობას.

ეცდომით საავადმყოფოს პარტიული ორგანიზაციის საქმიანობას, ვიფიცილებთ საქმის ცოდნით შედეგინი საშუალო გვეტებს, კრებების ოქმებს, გადმრეველებებს, რომელთა შესრულებას სისტემატურად აკონტროლებს პარტიული ორგანიზაცია. მათს კეთილ ნავივს — კონკრეტულ საქმეებს, და კიდევ ერთხელ გრძნებუნდა ბოი იმპია, რომ მცირეწიციხიანი სრულიადგარ არ წინაშეს სუსტს. ამ შედეგითაც არ ორგანიზაციას მართლაც საჭირონიწმინდი წველი შეატეს საავადმყოფოს კოლექტივის წინაშე მიფინე ამოცანების წარმატებით გადკარგვა.

მღვინობა ცენტალინი (მარცხნივ)

პირველად პარტიზანთა ციხეების მდივანთა პირველი რესპუბლიკური კრება, ამბობს კ ცენტალინი, მართლაც დიდწილად მოხდა და ძალიან საჭირო ღონისძიებებ იყო. მის ერთ-ერთ მთავარ დამსახურებად მიიჩნევა ის, რომ ამ კრებაზე გაპარულმა სჯაბაასმა, სახელმძღვანელო რეკომენდაციებმა კიდევ უფრო დაკონკრეტა და მკაფიოდ გამოკვეთა ყუველი პირველადი ორგანიზაციის, თითოეული კომუნისტის როლი და დანიშნულება ჩვენი რესპუბლიკის მშრომელთა ნინამე მდგომი ამოცანების ნარმატივით გადამსისთვის ბრძოლის საქმეში. ამ კრების შედეგები და მათ შესაბამისად ჩვენი ორგანიზაციის ამოცანები პარტიულ კრებაზე განვიხილეთ. საბოლოო ღონისძიებებზე დავსახეთ. ჩვენი განსაკუთრებული ყურადღება, ცხდია, იმ ნაწილში მიიპრო, სადაც ჯანდაცვის სისტემაში არსებულ მდგომარეობაზე, ექიმთა კომუნისტების ამოცანებზე იყო ლაპარაკი. რა გავაკეთებ და რას ვაკეთებთ ამ მხრივ?

უნიარეს ყოვლისა, ვერნაეო პარტიის რიგების ზრდისათვის (ამ ბოლო ხუთწელეულში 4 მუშაკი მივიღეთ სკკპ რიგებში). კომუნისტთა პასუხისმგებლობის, მდებარე სონანის პროფესიული კვალიფიკაციისა და ცოდნის დონის ამაღლებისათვის, ყოველ ღონეს ეხმარებით იმისათვის, რომ არ იყოს შეტად დავიზი და პასუხისმგებელი საქმისაში (ჩვენ ხომ მომავალი თაობის ჯანმრთელობის სადარჯელო უდგავართ) უგლისყურდ დამოკიდებულება, არაკომპენტენტურობის არც ერთი შემთხვევა. ამ საკითხზე ხშირად ვმჯდობით პარტიულ კრებებზე, ვისმენთ ცალკეული მუშაკების ანგარიშებს. თუ ვიხილმდებენლელოთ იმ ფელობელი ქემშარიტებით, რომ ნებისმიერი საქმიანობის ეფექტიანობის საუკეთესო განმსაზღვრელი მისი საბოლოო შედეგებია, ცუდად არ ემუშაობთ. მაგრამ მიღწეულს ვერ დაეჯერდებით. მით უმე-

ტეს, თითოეულ მშრომელს განუზომლად ბევრს ავალბებს „სსრ კავშირის შემქმნის მენს ნლისთავისათვის მოსამზადებლად საქართველოს სს რესპუბლიკის პარტიულ ორგანიზაციათა ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობის შესახებ“ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილება, რომელშიც ესოდენ ყოვლისმომცველად არის გაანალიზებული ამ ბოლო ათწლეული ჩვენი ცხოვრებისა და საქმიანობის ყველა უბანზე რესპუბლიკის მშრომელთა მიერ მოპოვებული წარმატებები.

ძალიან სერიოზული მუშაობა გვმართებს აგრეთვე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მაისის პლენუმის გადაწყვეტილება და შესასრულებლად, სასურათო პროგრამის განხორციელებაში საკუთარი წვლილის შესატანად. სწორედ ამის თაობაზე ვიმსჯელოთ ახლახან ღია პარტიულ კრებაზე, რომელშიც გალაყვივებთ ყოველწელიურად დაგამზადით და სახელმწიფოს მიყვდიოთ 200 კილოგრამამდე ღორის ხორცი, აგრეთვე კოოპერირების ნესთი ბოვინით 120 კილოგრამზე მეტი ზოტსენული, რითაც მნიშვნელოვნად დაეკმაყოფილებოთ ამ პროდუქტებზე სავადმყოფოს მოთხოვნილებებს. ასე რომ, ვახავეთებელი მართლაც ბევრია და სწორედ მათი მოვარებლისათვის ზრუნვაა ჩვენი ამგანინდელი უშთავრესი საფიქრალი...

პატარა კოლექტივის დიდი საქარევი. — თავდაპირველად ასე გვიჩდიოდ დადგენიარებინა წერილი ფეოის სწრეთა საავადმყოფოს პარტიზანთა ციხის საქმიანობის შესახებ, რომელსაც ჯანმრთელობის დაცვის ნარჩინრებული მუშაკი ეფლონორა ცანტალინი ხელმძღვანელობს, მაგრამ შემდეგ გადავიფიქრეთ. გადავიფიქრეთ, რადგან მცირერიცხოვანი მართლაც სრულებით არ ნიშნავს პატარას, სუსტს...

ეთერ სამხარაბე-ჯღანბაძე

შვილი და დედა

ანკობს, ტარცადლებს ცხელი ღუმელი და კაის აწვლებს ქარა ცთომლი... მთას ჩაბვევია ისეთი რბიული და თმას უვარცხნის ეროვულ ცლოვით... აკვანა ნახავს ჩელი შვე თვლებს, ამ დღეს ნატობიდი დიდი ბანია, დედის თბილ გულში ლეგის ფართალბებს ხარ ბენდარია და გიბარია.

სხვაგვარი კლა

როგორც ციც ქარაშვილი ჩავაგელო ბმლი, როგორც ციც ზამთარში კორაულები ქარი, როგორც ხიმგამუდარი მიღებელი ქარა, ისეთია ქალი, უშუგეშო ქალი... როგორც მუნჯი მონა, უმწიო და მხდალი, როგორც ვინმე მწარა უშუგეშო მკვდარი, როგორც ზამთრის ია, უშუგეშო მკრთალი ახეთია ქალი, მაგრამ, საყმალი, დასწვდე ვარდის ფურცელს... რომ უმეჭინარა ღამბარად არამალბეს უცებ... როგორც ველოურ ყვავილს მხოლოდ შუე და სთობი გააღმაცეს წაიბო თლისწილ და ხეილი... ისე ქალი შუეს და სთობის უყენის დალბა... ახეთია ქალია სიყვარულს ძალა.

ვულკანავით!

გამიწინელ ქართველ მეცნიერს და პედაგოგს, თბილისის უნივერსიტეტის საქართველოს ისტორიის კადრების გამგეს, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორს, მეცნიერების დამსახურებულ მოღვაწეს, პროფესორ მარიამ ლორთქიფანიძეს დაბადებულ 60 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 35 წელი შეუსრულდა.

1948 წელს მარიამმა წარმატებით დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე „თბილისის საამირო“ იმავე წლიდან იგი მუშაობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კათედრის ჯერ დოცენტის, მერე პროფესორის, ხოლო 1972 წლიდან კათედრის გამგის თანამდებობაზე.

მარიამ ლორთქიფანიძის დიდი წვლილი მიუძღვის „საქართველოს ისტორიის წარკვევების“ მრავალტომულის შექმნაში. იგი თანაავტორია 11 და 111 ტომებისა, მის მიერ გამოქვეყნებულია 13-111 საუკუნეების საქართველოს ისტორიის შთავაზრის საკითხები. ამ ნაშრომისათვის მარიამს, სხვა ავტორთან კვლავთან ერთად, საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემია მიენიჭა.

მარიამმა აღზარდა არა ერთი მეცნიერი, რომლებიც წარმატებით მუშაობენ სახელმწიფო დანერგვებში. მისი ხელმძღვანელობით მომზადდა და იაცული იქნა რამდენიმე საკანდიდატო დისერტაცია. სა მეცნიერო კადრების აღზრდისა და მეც-

ნიერების დარგში თვალყაზრით წარმატებულად მისთვის მარიამ ლორთქიფანიძეს 1975 წელს მიენიჭა საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება.

მარიამ კომუნისტური პარტიის წევრია 1968 წლიდან. არის რესპუბლიკური ხანოვადგება „კლდის“ გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილე, ქართველი საბჭოთა ენციკლოპედიის საქართველოს ისტორიის სექციის თავმჯდომარე, საქართველოს საისტორიო საზოგადოების თავმჯდომარის მოადგილე.

სამი შვილის დედა, ხუთი შვილიშვილის ბებია ვერ მოვალა ხანგრძლივმა შრომამ. იგი ისევ ახალგაზრდული ენერჯით განაგრძობს მეცნიერულ და პედაგოგიურ მოღვაწეობას. აღსაქვია შემოქმედებითი ეგზეციები. ამგვარად „საქართველოს ისტორიის წარკვევების“ მე-2 ტომის (რუსულ ენაზე) რედაქტორია და საბოლოო რედაქციის უკეთეს საქართველოს ისტორიის საუნივერსიტეტო სახელმძღვანელოს...

ფურცალ „საქართველოს ქალის“ რედკოლეგია და რედაქციის კოლექტივი, მისი მრავალათასობანი მკითხველი გულწრფელად ულოცავს მარიამ ლორთქიფანიძეს დაბადების 60 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 35 წლისთავს და კვლავ ახალ-ახალ წარმატებებს უსურვებს მშობლიური ქვეყნის წარსულის შესწავლისა და ახალგაზრდობის აღზრდის დიდ საქმეში.

ქალის შრომა იმდენად დიდი რაბ არის, რომ შეიძლება ითქვას, არც დღეს არც შემდგომში საზოგადოებრივი და ეკონომიკური განვითარების არცერთი ამოცანა არ გადაწყდება, თუ კი ამ შრომის სრულად და რაციონალურად გამოყენების ინტერესებს უგულვებელყოფთ.

სამშობლო დიდად აფასებს და ღირსეულად მიახსენებს თავისი შვილების — ქალების შრომით მამაციობას. რესპუბლიკის 11 ათასზე მეტი ქალი, — ხანაზხო მეურნეობის მოწინავე, — ირადენებითა და შედეგებით არიან დაჯილდოებული, 71 ქალს კი სოციალისტური შრომის გმირის საპატიო წოდება აქვს მიანიჭებული.

უნიკალური მაუღ-კამოლის კომბინატის ქალია დიდი კოლექტივის მუშაობის საუკეთესო პირობები აქვს შექმნილი. აქ წარმოების ძირითადი პროცესები შექმნილია და ავტომატიზებულია. ჩვეს კულტურულ-მასობრივი და სპორტული საქმიანობა. კომბინატში არის 800 ადგილიანი კულტურის სასახლე, კარგი კაფე და სასადილო.

ქალებს დიდი წვლილი შეაქვთ კომბინატის წარმატებათა მიღწევაში. ისინი მთელი კოლექტივის 70 პროცენტს შეადგენენ. საბაბას ქალზე მეტი სოციალისტურ შეტვირთვაში მონაწილეობს, მათგან 280 3-4 თვეთ ვი უსწრებს გვიგამს, ათზე მეტი კი პროდუქციას უკვე 1988 წლის ანგარიშით ქმნის.

დიდი კების ღირსია აგრეთვე ფრუ-წისი სამკერვალო ფაბრიკის — „ოქტომბრის“ მე-40 წლისთავის“ მრავალათასობანი კოლექტივი. უნდა ითქვას, რომ ამ საწარმოში თითქმის მხოლოდ ქლები მუშაობენ. აქ, ხაწარმოო პროცესების მუდამემა სრულყოფასთან ერთად, ფართოდ ინერ-

ყირგიზეთის ქალები

კახალა საროგაძე

გება შრომის მეცნიერული ორგანიზაცია, მომხმარებელ მოსწონს ფაბრიკის გამოშვებული პროდუქციით. შემთხვევით ხომ წარმოების ნორმატორის, შრომის უტერანის, მკერავ ენოზავეტა ვასილის ასულ სოლომონისა ინიციატივა ადასტურებს — სახელოვანმა მკერავმა ერთ ხუთწუდეში ორი ხუთწუდის გვაშის შესრულება ივალდებულა.

ბევრი ქალი მუშაობს მინდვრად და ფერმერში. მათი სიტყვა და საქმე განუყოფელია ხალხის ინტერესებისაგან. უკანასკნელ წლებში ჩვენთან ასეულობით აღიზარდნენ უხვი მოსავლის ოსტატები, რომლებსაც ჰექტარზე 400-500 ცენტნერი შაქრის პარხალი, 35-40 ცენტნერი ბამბა, 25-30 ცენტნერი თამბაქო მოჰყავთ.

დღეს ჩვენ სიამაყით ვახახებლობთ უხვი მოსავლის სახელოვან ოსტატ ულსარა სულთიმანოვა, რომელიც წარმატებით უხამებს ერთმანეთს შრომას, დეპუტატის მოვალეობასა და ოჯახისათვის, ბავშვებისათვის

ზრუნვას. ის შრომის გმირი და გმირი დედაა, შარშან ჰექტარზე 450 ცენტნერი შაქრის პარხალი მოიწია.

მწყემსის მძიმე შრომა ჩვენი თანამედროვე ქალის ადვილად დასაძლევად არაფერია ვახდა. დღეს ბევრი ქალიშვილი მუშაობს მეცხოველეობაში. ისინი თავიანთი საქმის ნამდვილი ოსტატები არიან. მათს რამცხვს მიეუფუნება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, ტიანშანის მეცხოველეობის ჩიზთა გამოცდის სადგურის უფროსი მწყემსი სეიტლანა სულთანოვა, რომელმაც 1981 წელს ყოველი 100 ნერბიდან 126 ბატკანი გამოზარდა და ყოველი ცხვირიდან 4,1 კილოგრამი მატყლი მიიღო.

შორს ვაქვითვა სახელი ოსკინ ოლქის ლეინის რაიონის რაზმანკანის კოლმეურნეობის წევრმა საადით ნოვოევამ. საადითი ბამბის ხაკრეფი მანქანის ერთ-ერთ პირველ მექანიკერსა-მშლელად ითვლება. დიდი შრომითი წარმატებებისათვის მას სიცოცხ-

ლისტური შრომის გმირის საპატიო წოდება მიენიჭა.

ქალები, რომლებიც რესპუბლიკის კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს უდგანან სათავეში, შემოქმედებითი უნარით არიან დაჯილდოებულნი. ოლმოსხონ ათაბეკოვა დიდი ხანია მუშაობს ოსკინ ოლქის ბაზარ-უურდანის რაიონის ფრუნზეს სახელობის კოლმეურნეობის თავმჯდომარედ. მეურნეობა, რომელსაც ის ხელმძღვანელობს, ყოველ წლიურად ზრდის პროდუქციის წარმოებას. ოლმოსხონი დიდ უკრადლებას აქცევს სოფლის კულტურულ-საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესებას. სოფელში ბევრი ტიპობრივი სახლი აშენდა კოლმეურნეთათვის. აშენდა აგრეთვე სკოლა, კლუბი, სამშობიარო სახლი...

ბამბის ნედლეულის წარმოების ზრდაში მიღწეული წარმატებებისათვის ოლმოსხონ ათაბეკოვამ ჯილდოდ სიცოცხლისტური შრომის გმირობა მოიპოვა. ის რესპუბლიკის ერთ-ერთ იმ პირველ ქალად ითვლება, ვინც ჯერ კიდევ 40-იან წლებში ყირგიზეთის სამხრეთ მხარეში ქალთა ბრიგადები ჩამოაყალიბა. შემდეგ ოლმოსხონი სახელგანთქმული მებამბეობის ბრიგადის „16 ქალიშვილის“ დამრიგებელიც გახდა.

წლითწლილბით იზრდება მეცნიერ ქალთა რიცხვი. დღეს რესპუბლიკაში 27 ქალი მეცნიერებოა დოქტორი, 837 ქალი — მეცნიერებოა კანდიდატი. მათგან 5 ქალი აკადემიკოსია, 25 პროფესორი, 171 ქალი — დოცენტი 151 ქალი უფროსი მეცნიერი თანამშრომელია.

დიდად ვამაყობთ სახელოვანი მომღერლის ყაიბრულ საროტიევას, ბალეტის მოციკავე აისულუ ტოკომაიევას და ბევრი სხვა ახალგაზრდა შემოქმედის სახელებით.

ჩვენი ლიტერატურა და ხელოვნება უწყვეტი ძაღულოთ არის დაკავშირებული ხალხის გულთან. და ჩვენ სამართლიანად ვამაყობთ, რომ ჩვენი მწერლები, მხატვრები და კომპოზიტორები, რომლებიც სათუთად იყარობან და უფროხილდებან შემოქმედების ტრადიციულ ხალხურობას ყირგიზეთის ქალების ნათელ სახეებს ქნენა.

ალექსანდრე ბეგაზვილი

პოეტმა მსახიობს წინა არქა და ლა-
მაზი, შესაფერისი ნარწროსთვის გონების
დაძაბვა არ დასჭირდება, — ზედ ნაუნე-
რა, საქართველოში თქვენი სახელის სხე-
ნების სხვა სიტყვები აღარა სჭირდება.

ეს ყველაზე დიდი შეფასებაა, რომელშიც
საყოველთაო სიფაქრული, პატივისცემა
და აღიარება ჩაქსოვილი. ამეგარი შეფა-
სება მართლაც და ღირსეულად გეუთნის
ჯულიეტა ვაშაყმაძეს ვინ არ იცნობს მას,
რად სჭირდება მის სახელს ებოთებუნი და
მძალფარდოვანი, შემამოკლები სიტყვე-
ბი: ჯულიეტა ჯულიეტა, — ქართველი
ხალხის სახელგანთი მანდილოსანი, სადა,
როგორც თვით ქართველი ხალხის გული
და მშვენიერი, როგორც თვით საქართვე-
ლის ბუნება. ერთმანეთს შეერწყული ხა-
ლხის ნიჭით, უბრალოებით, სანდომიანი-
ბითა და ქართული სიფარბაზისით ის ერ-
თნაირად ხიბლავს ყველა მსმენელსა და
მეყურებელს, რომლებიც ტელეეკრანზე მის
ყოველ გამოჩენას ყოველთვის სიყვარუ-
ლით შესიცინებენ.

ამასწინათ ერთმა ჩემმა მეგობარმა მი-
ამბო: კახეთში ვიფიქტურად, მშობლე-
ბი ბავშვებს ტელევიზორის ტექნას უშლი-
დნენ, გეოფიქტურად, დიდიხანით, მალე ძი-
ლის დროც მოვა და გაკეთილგონად ხომ
მიხვდება უნდაო. ბავშვები კი მშობელს
ყვლს უწვდნენ და გმუდარებოდნენ, შენი
ჭირები, წვენი დღეო, კარგინებო, ჯუ-
ლიეტს გეყურებინა და მერე, რასაც
გვებთვი, ყველაფერს შეგისრულებო.

თითხმები წლის ჯულიეტა უკვე საქარ-
თვლის რადიოში „პოინტოა დაციონს“
უძღვებოდა. ხორნი მსახიობი სწავლაშიც
პირველი იყო, მის დღეურს მხოლოდ ხუ-
თაინები ამშვენებდა და უშედეგად, მის-
წავლა იყო თუ სტუდენტო, პირველმა
არავისთვის დაუთბია, არი უმადლესი
სასწავლებელი (სოლიტქნიკური და თე-
ატრალური ინსტიტუტები) წარმომადე-
პირველი ხარისხის დიპლომებით დამ-
თავრა.

თუ შეიძლება ასე ითქვას, მივლი თბი-
ლისის ნიჭერი ბავშვთა „ნაღვლი“ პირენ-
თა სახალისი შემოქმედების რაგვითი
იყრის თავს. ადვილი როდია საუკეთესო
იყო, სანერგებელი გახდა იქ! პატარა ჯუ-
ლიეტა კი მართლაც ყოველხანს გამოირ-
ჩედა ნორმ მსახიობად.

არქიტექტურა მიმნიდელი ხელოვნე-
ბაა, ჯულიეტა ვაშაყმაძე შემსვენის არ
დაუფლებია ამ პროფესიას, მაგრამ, ნა-
თქამაში, თუ კაცს სცენის მტკვარი უნ-
ხელ მანაც ჩაეყვება, თვადრის ვერა-
ფერი მოგაშორებსო. ახლავარდა არქი-
ტექტორსაც, რომელსაც უკვე ჩახუნქუ-
ლი ჰქონდა სცენის მტკერი და რომლის

ჯულიეტა ვაშაყმაძე

ბულშეც სამსახიობო ნიჭის ნაპერკალი
უკვე ღვიოდა, თეატრალური ინსტიტუტი
ანდამატური ძალით იზიდავდა. სტუდენ-
ტობაშივე წინებულად განასახილვა ვაჭე-
რინე ქავეჯაძის სახე თბილისის გრიბოე-
ფლის სახელის თეატრში (მის. მრეკ-
ლოზილის „გრინობოლოგი“). გახსოვთ კო-
ნოვლიში „ყვავილი თოვლზე?“ გახსოვთ,
პირფომ-ბაკურიანის ვაზზე, თიფლით და-
ზნექილ: ხაქსნარში, ვინროლიანდაგიან
რკინიგზაზე პატარა მატარებელი რომ
მისიარდებდა, კობეებზე მდგარი, სიცოცხ-
ლით სავსე, კისკისა ქალიშვილი იმ თიფ-
ლითით თიფლიდ რომ პენატეკვია მომხიბ-
ლავ დიმიტო? ეს ხომ ციციანი... ჯულიეტ-
ტა იყო ამ ფილის სხვა ფილები მო-
სკვა [კვიტა პაპა], „თიფლით იცინი-
ბა...“, შემდგე — დიქტორთა კონკურსში

პრინცივალ გამარჯვება და ტელევიზიაში
მინევა...

მსახიობობა მსახიობობაა, მაგრამ ჯუ-
ლიეტა ვაშაყმაძის პოეტური ბუნება და
თავისუფალი პაროქების უნარი დიქციო-
ნა და დეკლამაციის წარჩობაში ვერ ებე-
ოდა. ეს უნარი უკმად რომ დაკარგული-
ყო, მარტო სხვისი წარწერის, მზაწარეუ-
ლი ფრაზების ნაკითხავზე რომ გამდარ-
ნიყო, ცოცხა იქნებოდა. და აი, შემოქმედის
სიხით დაჯილდოებული დიქტორი საქარ-
თველის ტელევიზიის კომენტატორად გა-
დასყავი. აქ კი ნიჭმა ღალად გაშალა
ფრთები და მინახა თავისი სარბილი.
როცა ჯულიეტა ვაშაყმაძე ხელოვნების,
ლიტერატურის, მეცნიერების, საერთოდ
ქართული კულტურის საკითხებზე საუბ-
რობს, მსმენელი გრძობს, რომ კომენტა-

ტორი გამზადებული ტექსტის მონა კი არ არის, აზროვნებს და მისი გულიდან სიტყვები ნადავლივით გადმოსჩქვებს, თავისუფლად მოკლენება. მიხარია, როცა ვხედავ, თუ რა კარგად, თავისუფლად წერს ჟურნალთა. იმანაც გამიხარა გულთ, რომ მას კანცელარიალური უცხო ენობრივი კალკებით გადასხვაფერებული არ „სამეცნიერო“ სიტყვებით გაბრანქული ენა განათლების ნიშნად და თავის მოსწონებლად რომდ მიჩანია. კომენტატორი დიდ ინტერესს იჩენს ნაშრომთა ქართულისაში, გულს უხარბებს უფრწალობისათა მისაღების განახლებურება და კარგი ქართულით გალამაზება.

შემოქმედი კომენტატორის ყველა ამ ღირსებას ქალური სინავე და მშვენიერი გარეგნობაც, არა ყალბი პათოსი, ამომად ბუნებრივი, ძალდაუტანებელი მეცხველებაც ემატება და მტეი რადაა საქართო, რომ ერისხლოვანი აზრი გაბატონდეს: ჟურნალთა ვაშეამების გამოსვლას დელო, მენი, ეში და ლაზათი აქვსო. დიხა, ეს ასეა და ამიტომაც არის, რომ საქართველოში იუბილარებს უხარიათ, მათს სათუბლო ზეიბს მომიხიბლავი მანდილოსანი რომ ამშვენებს. ჟურნალთის ურეკავუნ, ჟურნალთისთან მოდიან უხინობი ავამიანები, რათა გაიცინონ, ყველიებით მიართვენ, და ამით ყველივით ნახ და სხეუც ადამიანს სიყვარული და პატევისებმა აგრანობიონ.

რამდენიმე კითხვაც რომ მიპასუხა, რომ შეკონა ყველა საქართო მასალა უკვე ხელთ მქონდა, ჩემი მომავალი წერილის გმირს ისე, ყსიდად შევკითხე, ხომ არაფერი გამომჩნა შეუქი.

— გამოგრნათ, დიხა, გამოგრნათ! — ეს ისეთიარად მითხრა, რომ რაკი არ ეიცოდი რას გულისხმობდა, ეერც ის გავარჩიე, თვალეობიდან წყენა და გულდაწყვეტა უფრო გამოუკროლიდა თუ სიამაყე და სიხარული...

ყველა ეს გრამნობა მართლაც ერთად იყო შერწყმული და შეხავებული მის სიტყვებში:

— „თქვენ ის გამოგრნათ, რომ მე სამი შვილის დედა ვარ!“

ყველაფერი კარკია, მაგრამ ქალი მიინც ქალია და მისი უპირველესი სიამაყე დედობაა. თანაც, ჟურნალთა ქართველი ქალია და კარგად ესმის, რომ ჩვენი ეროვნული საზრუნავი შეიღთა სიმრავლად.

...და მიინც, რაც ზემოთ ვთქვი, ყველაფერი ნეალომ გადასაყრელი იქნებოდა, ჟურნალთა ვაშეამების ნიჭისა და საქმეს კარგი ადამიანობა, მოქალაქეობა რომ არ ამშვენდეს. მისთვის პოპულარობას თავბრუ არასოდეს დაუხვევია. ყველადათვის აღურჩიანი, თბილი, უზრალე და სიყვარულიანად გული არის სათავე იმ სიყვარულისა, ასე უხვად რომ იმის საქართველოს ტელევიზიის ვარსკვლავი, რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი ჟურნალთა ვაშეამები.

დანელო ხანიუშვილი

ლამარა რაშულიუშვილი

განთილი

მოთელ ქვეყანაზე რაც უკრია, რაც ხამდირცა, ყველა უჭრახა და ყველა იდეალს მე მირჩევია ხელ უხარლო ბავშვის დემილი, რომ განვიქარვო ყველა ხეცა და ყველა ტკავილი.

წინაა და ხარ, ჩუჩრული რტოთა, მშითი შუქრბითი აპრლის მორთე...

რტოდან რტოებზე ზტიან ჩიტები... აიშლებიან ღრუბლები რტოცა, მე საწთლებითი ფუქრით ცირთებო, რომ შევაგებო ჩემს მამულს ლოცვა...

შენი კომენტარები

შენი სიცოცხლე მახსოვს, შენი ჩამოშლილი თმები, თქვენი ხავეჩაო ახო — თქვენი შეტირხლული მთები.

ჩემი სახალხო მითა ხარ, ჩემი ერთგულების კალო, მე თუ დეკრილი ირებმ ვავარო, — შენი სიყვარულითი ქალო.

შენი მზე და ჩრდილი მინდა, შენთვის თავგანწირვას ვნატარობ, შენი სიყვარული მზრდის და — შენი ერთგულება მათობს.

შენი გალიმება მელანდება, შენი ჩამოშლილი თმები, შენთან შეხვედრა მენატრებმა, შენთან ასახტენი ფრთებმა.

აბკველიღა ბაღში ნუში, ზღა, ზღა ტალღებს ამხის... აქ, დავსახლდი ცის ქვეშ გუშინ, ჩემია ეს სახლისა.

შემოვძერქე ლერწმის ღერო, დავუშვენივ ვახსად... მზე ვიწავე ჩემს შუქურად, აღარ წვადლ არსად!

მზე ცისკრებით ამოწითო, მითაა შუქზე ვდებო; მზე ვიწავე ჩემს ღერითო, აქ, დავსახლდი ნებით!

ამ მიწაზე დაიფრტვლოს ოცნებებითი ფრთები!

ნაუკითხვითი პატარაობს

ბიორგი შემთხაური

ტიქინა

წედან ჩამოუარა ასკინილა, კინილა, ჰილა, ჩემმა ტიქინამ აჟი ფეხი იტინა, მარგარ გულმავარია, სულ არ ტირის ტიქინა!

გამონაწეობი

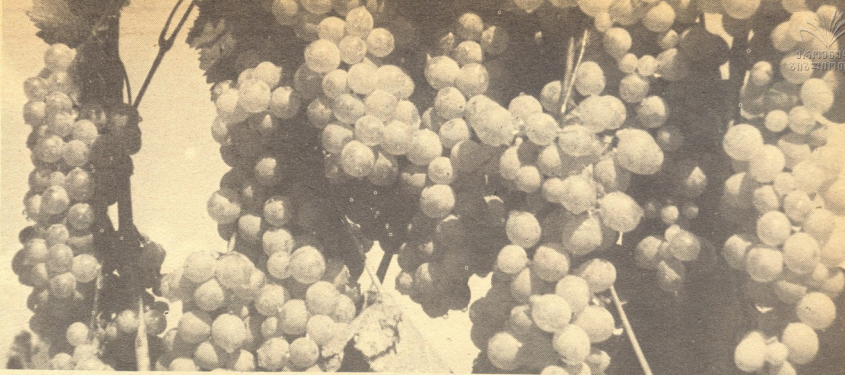
ხის შტოა, არის იშინი ცხოვრება გახაოცარი — დედინაცვლთან ოზრდებმა, თუმცა დედა ჰყავს ცოცხალი.

(ნამეძენი)

აგერ ცალკე მიწაა, ზღვაში ამობურცული, ირგვლივ წყალი ეხება, რა არის და...

(ქანაშული)

ყველივით დეკოცა, ცკარით ნასათუთარი, ნეტაროც კეცს, ნეტაროც, თქვი, რა ჰქვია... (შუბტარნი)

სოფელში ერთი ქალწი

შტრიხბიტი კონტრბიტისათვის

სოფელში სხვად ბევრი სახელგანთქცილი, მაგრამ იგი მაინც გამორჩეულია კიდევ სხვა რადიკალით.

სახსამ დილას ვინურგეთ მისი ნახვა. მისამართი გვიტოვებს და სოფლის ველ-მინდორებში მივყვით გნაკადლებს, რომელზედაც მივხედავთ სასურველ ადგილებზე: „გოლანდ მინდორი“ ზურგზე, პირველი ბგრო-განყოფილება, ნორმირებული ბინარული გო-გადა და ის „ერთი ქალწი“ აქ დაგვიხვდება. შახაობს, ადრეც, როცა ლენინის ორდენი მიაღო, აქ ამ ზურგებში ეტენე მას. მაშინ პირველად ენახე ნახი გოპატი. ისიც გაბ-სხანდა, რომ ამ ქალს ვერაფერს ნამოვად-დენინებ საკუთარ თავზე, ისე და ისე ლოკატორი და ცხვილოკატორი თვალ-სადავით უნდა შევკრიხო. შტრიხბიტი მისი პირველტრისათვის.

ბრიგადა მოინახევა. გასული წელი სასახლო მარცხებზე დაიბრუნდა — გვეხება ბერად გადააქარბა და სახელ-მინდორს 700 ტონა კონვენიენური ყურენი ჩაბარა. წელს ბუნებამ უმეტესად, სტი-კიამ განაადგურა ზურგები, მაგრამ უარ-ნადვს სტრევისიდან გადაჭრული მტე-ნების შესანარჩუნებლად. ზურგები ადარ-ისსივდა გადაჭრული — ქალები რომ უბრძოდნენ ერთიმეორეს, — შევსებდით, ბული შევეპოთით. თავადლეულ შრომაში

ვერც კი იგებდნენ ბინდი როგორ მოუპა-რებოდით. შინ დაღამებისას ბრუნდებო-დნენ. გზაში კი ისევ ჰპობდნენ: როგორ და რანაირად გადაეჭრინათ მოსავალი. ნახი მშინავს უბრად მოდიოდა. მეორე დღეს კი, როგორც ყოველთვის, უხმაუ-როდ, საკუთარი მაგალითით ასწავლიდა ყველას: ჩვენს ხელთაა მოსავლის ბედი, იმროსადი, მაღალხარისხიანი შევასრუ-ლოთ ყველა მიმდინარე სამუშაო. და ასე ერთსულად და მუხლახურხელად შრო-მობდნენ ნახის გვერდით ბაბუღია აივა-ზოფი, მარო ჯანაშია, ნათელა მელოქივი, ბრიგადის ყველა წევრი.

ჯერ იყო და ბრიგადამ ერთხმად აიტა-ცა სარატოველსა თაოსნობა: „უდანა-ცარგოდ ავიღოთ მთელი მოსავალი!“ შემდეგ საგარეუგოლთა პატრიოტული მორბეობა: „კვლავაც ვადიდოთ ქართული ზეარ-მარანი!“

ყოველ მონივრებაზე ბრიგადებს შორის ახალი ძალით ჩაღებოდა შრომითი მენტორიცა. გონივრულად იყენებდნენ სოციალისტური შეჯიბრების ნაცად ფორ-მებს. უფრო აძლიერებდნენ მაისის პლე-ნუმის გადაწყვეტლებათა განხორციე-ლებისათვის ბრძოლას. ბრიგადის თითო-ეული წევრის შრომითი დღის დევიზად იქცა: სასურსათო პროგრამა — ყველას საზრუნავი! მათ უფრო მეტად გაამახვი-ლებს ყურადღება მეცნიერთა, სტეკო-ლისტთა რჩევა-დარგებებზე, მეცნიზა-ციებზე, ტიპიზაციებზე, რომ შევანარჩუნებო-ნათ რაც სტეკის გადაურჩა. მართლაც, მიიღეს სასურველი შედეგი.

არ, რატომ სჯერა ბრიგადირ ნორმ-

ვას, რომ 52 ჰექტარი მოსავლიანი ვენა-ხიდან, სტეკისაგან ნახდენილი ვენახიდან 400 ტონა ყურძენს მაინც მიიტანეს სახე-ლშიღო მარანში.

ახლა რთველი გარალებული. ახლა ქუდვ კაცია გამოსული, რათა დროულად და მარცვლის დაუკარგავად დააბინან- მოსავალი.

ტემპი! — ბრიგადის მთავარი ორიენ-ტირი.

ბრიგადის წევრებმა ბევრი რამ გვიამბეს მაგრამ კრეფა არ შეუნყვეტით. ჩვენს საუბრით მივედევით მკრეფავებს რიტა-შორისებში. ხელიც წავახშარეთ. იმაზეც თქვს, რომ ნახი გოპატის შრომით ბო-გრადის კოდე შეგება სახელ და დი-დება: იგი მეორე ორდენის — შრომის იდეების ორდენის კავალერი გახდა. და ისიც, რომ დღემი ორმაგ ნორმის ასრუ-ლებს. ნახის სიმორცხვე ემჩნევა, როცა მასზე საუბრობენ.

არა და არ მოვასვენეთ, საღამოს სახ-ლშიც ვენივით. ფრად მნიშვნელოვან ფაქტს დაემთხვა ჩვენი სტუმრობა. შრო-მის გმირთან მისულეცვენ თუღაის 17 საშუალო სკოლის VIII კლასის მოს-ნაველები, კლასის ხელმძღვანელი ლია ავაქიშვილი და მშობელთა კომიტეტის თავმჯდომარე ნუნუ ქიბლაშვილი. უკე სამი წელია, რაც ეს სკოლას საინტერესო ურთიერთობა აქვს ორდენების კავა-ლურთან. ბავშვები ეცნობიან მშრომელი ადამიანის ცხოვრებას. ნახისაც იწვევენ სკოლაში სტუმრად. ასე, ცოცხალი კონ-ტაქტებით ხორციელდება შრომითი აღზ-რდა.

გზოში შექვლითანავე...
ძროხის ბლავილი, მიკუჭტრუშე ხბო, ლორების და გოჭების ღრუტუნ-ჭყინი, გაუხორცილი ინდაურებო, ერთი მეორეში არეულ ფერად-ფერადი ქაიმები; ვაზის ხეივანი, ლყანითულა ვაშლები და ატ-მები; სახლისფერი მსხლები, სურნელთ-ვანი ბოსტანი, ვარდ-ყვავილები...

ნახის ოჯახში ბრწყინვალედ არის გადა-ჭრილი სასურსათო პრობლემა. ნაჭარბ პროდუქტს სახელმწიფოს აბარებენ.
ყველაფერს ქალის მშრომელი და ნახი ხელა ატყვია. არც ოთხ შვილიშვილს აკლავა ბებიის უფრადლება. პატარა ბებ-ბაბის ბაძაყენ, ცდილობენ საღამოს ყველა-ფერს მიხედონ.

ნახის მუღულ შალვა მექანიზატორია. სამუშაოდან ჯერაც არ იყო მოსული. ვახტანგიც მამის კვალს გაჰყვა. მაგრამ ყოველთვის მექანიზმით რიდი ექვდება საქმეს. საღვ ქარს, ვახტანგი აქ არის — ფიზიკურად შრომობს. პატარაძალიც ოჯახის წევრების გვერდითაა საკულტურ-წესი ველ-მინდვრებში.

ლომესთან მიღაცებული ცახის ნარჩენებით მივხვდით, რომ ნახი გობაძე მხოლოდ მევენახე როდია. იგი სახელფანი

მეგარეშუმეცაა. ყოველიწლიურად 600-700 მანეთს „თეთრ ოქროს“ აბარებს სახელ-მწიფოს.

შარშან ოჯახმა კოლმურნობაში 10 000 მანეთი გამოიმუშავა. არც წელს გვექნებათ ნაყლები, — ამბობს ოჯახის უფროსი.

ამ დალოცვლებს მხოლოდ საკუთარი წარმატებები როდი ახარებთ.

— სოფელი ყველა შედეგებულად ცხოვრობს. შრომითი განთქმულები არიან სანიორრები და სამაგიერო სიყვითაც იღებენ. — ამჟამად ამბობს შალვა, ჯალაბობაც დასტურის ნიშნად იღივება.

სოფელი ხომ აშენდა და აყვავდა.

ნახი და შალვა სიცილით იხსენებენ: რაცა მუღულდენენ (მეზობელი სოფლიდან, ნაფარეულიდან ნაშოიყვანა), „ხიდი არ იღი წყალზედა“, ორო-ფეხებით გამოიედ-ხენ. მას შემდეგ ბევრმა წყალმა ჩაიარა. ახლა ფართო, ღამაში ხიდი აერებთ ამ ორ სოფელს. ყველა სიციით ხარბოს სოფელი, — საშულა სკოლა, კულტურის სახლი, პოლიკლინიკა, — საავადმყოფო, საავადმყოფო ბავა-ბალი, საყოფაცხოვრებო მომსახურების ობიექტები.

ორიოფ წლის წინ მხოურელებთან ერთად სანიორრებმაც წამოიწყეს პატრი-ოტული თათონობა და მიუწოდეს რეს-პუბლიკის მშრომლებს: მაგისტრალებს — ღამაში იერი, სოფლებს — შალაო კულ-ტურა თითოეული სანიორრული ამ ღამაში იერისა და შალაო კულტურისათვის იღების. მაიო შრომას, შეგებდა, შემაართება ხალხს ემსახურება.

ეს ახარებს ნახი გობაძეს, მის ოჯახს.

გორაკე საკოლმურნეო შრომაში, იხე შალვას სოფელი განსაკუთრებულე გამო-ცხადება იერნობა საიუბილეო წელს. საფელი დიდი „ა“ აიდი კაკლა აქვს, აქ ერთი კის ქვეშ ერთი სელისკვებობო, შტე-არულად შრომობენ და იღიენენ, ერთმანის მხარში უდგანან ქართველები, სამშობო, ოცები.

ეს საბეჭური ცხოვრების დიდი სიყვითა

ეს ახარებს ნახი გობაძეს, მის ოჯახს

სოფელი ერთი ქალაი, სხვეებისგან ერთმანული განსხვავებული შრომის სიყვარულით.

ლილი ნატროშვილი
სქეტიზმები. 1982 წ.

გაზაფხულის სურნელა

ფიჭვანარის ხეივანში შაშვების დამატკობული გალობა იხმის, ცი-სფრად შეღებული შენობების ფო-ნი, გაზაფხულის სიმწვანეს ირწყ-მის, ათიოდ მეტერი ჭხა ხარუ-რის ეზოსთან მიაგრდება.
რახსიფონებულ შესასვლელთან

მგზავრი უნებურად ჩერდება. მი-ნებიან სახურავს შუე ელაცციება... დილას მწვანე მოლს თმა გაუშ-ლია და ნამის ცრემლები სცვივია. შუმე ოქროს სირმებით შეამო-ყვივოლები, გაზონებზე ფერადი ბე-გონიების ჯარი იღივება თავმომ-

წონედ... წელა ირხევა მაგნოლია. ჩვიდმეტი წელია სევიანა პაპაშვი-ლი საწარმოო გავრცელება „ელე-ქტროპარატში“ მუშაობს, და დღენიდაც თავს დასტრიალებს ამ ჯალისნურ ყვავილნარს, დადის, თითოეულ მათგანს ებუტბუტება, თითქოს რაღაცას ეუბნება, ამხნე-ვეებს და ყვავილები ნახად ინედი-ან ხელს. ეს კი ყველაზე მეტ სია-მოცენებას გერის აგრონომ ქალს.

საწრდილობოზე ხევიარდის ხეს გაუშლია ტოტები, იქვე მწვანე ბუნქთან ზიზიოების კოვლები, სამყურათა მინდვრის ბოლოს კი ზოლივით მოწანს მაღლობი. მზის ამოსვლას პირველი ეგებება პირ-თეთრა, მიხაკისებრთა ოჯახის წა-რმომაგდენელი, რომელიც მსოფ-ლიოში მხოლოდ ჩვენი დედაქალა-ქის მისადგომებში ხარობს. ეს პირ-თეთრა კი არა, ჩვენი ქარხნის ე-ხოს, „ღმერთქალაა“, ელენესებინ მებაღე ქალბერი და მინას უფვიე-რებენ.

კალოციტები მრავალფეროვანი მიხაკები, ტოტები, იასამნის ყვავი-ლთა მტენები, გუგუნებს ყვავი-ლობის მრავალკომპონენტი მწვი-ლებიც ფერკულს უფიანან... ეს ახარებს მამის მომავლას და მზრუნველს სევიანა პაპაშვილს.

ნანა პილამი
ქ. მარტვის სხ. სწ. სწ.
სახელფიფო რადაგალ.
ა. მ. ლ. ი. თ. ე. ა.

ბრუნება

მომხარება

მს. კატარა ნანა მესხიძე

პაპაჩემი განცხრობაში იყო: მთელი თავისი პენსია ხელად მიეხარჯა ბაზარში: — ვეფიდა ერთი კილო თუთუნის, წველილი ხაცვალი, გუდის ყველი, პური და არავიფ დელია. სწორედ არეობსაც ქანაობდა ახლა. ჭრილა ტახტზე შვედში აუჭქარებლად ისხინდა მარცხის ღილებზე, ფესვადის ზონრებს და ცხვირში დულდუნებდა რომელიღაც სიმღერას. ეს სიმღერა ნაღვლიანიც იყო და მხიარულიც — თბილისელი კინოების დროიდან პაპაჩემის მიერ სათუთად შემონახული. თბილისში მიხარჯა პაპაჩემმა თავისი ახალგაზრდობა, სწორედ ისე, როგორც ახლა მიხარჯა პენსია ჩვეს ნახევრად ქალაქისა თუ ნახევრად სოფლის ბაზარში.

- ნუ მღერო, პაპა! — ვიყვირე მე.
- ვითომ რატომ, შე ძალიშვილიო!
- ნუ მღერო, — გავიმორე მე — მეტირება.

იმიტომ კი არ მეტირებოდა, რომ სიმღერა ნაღვლიანი იყო.

არა, ეს სიმღერა ნაღვლიანიც იყო და მხიარულიც — ჩვეულებრივი სიმღერა იყო, კინოები რომ მღეროდნენ, როცა ვაშლს ვიდუნებ: „აბა ვაშლი, აბა ვაშლი...“ იმიტომ მეტირებოდა, რომ პაპაჩემს, ვისი ერთადერთი შეილიშვილიც მე ვიყავი, და, როგორც თვითონ ამბობდა, ერთადერთი იმედი ჩემი კერისა, — უკანასკნელ კაბიკამდე დავებარედა თავისი პენსია, ისე რომ, მე არც კი გავსწავნიებარ. მართო არაფერი დაბარჯული ფულით მას შეეძლო ჩემთვის ხუთი-აქვსი ცალი დღეი ბრონეული ვეფიდა და ეს სწორედ საკპარისი იქნებოდა იმისათვის, რომ არ მეტირა.

იცით, რე ზღაპრებს ვიხსავ: უფრო სწორად, კი არა ვიხსავ, ვეფიდა. არა, არც ვეფიდა. მე ვეფიად ამ შესხულ, მონაკულ ზღაპრებს და ვოვლ მათგანში ბრონეულებია. ბრონეული უბრალო ხილი როდია. ბრონეული ზღაპარია. ბრონეულის თლილი, ნიოული, ხასხასა მარცვლები ხომ ბრილიანტი და ღალია? ბრილიანტი და ღალი კი სად შეგვხვდება, თუ არა ზღაპარში! აი, უკვე რამდენიმე დღე შედიხვ შევიდინი ხილის მალახობი და მთელ გროვა ბრონეულს შეეცქეროდა. მე ფიქრში მათ ქარქს ცვლილდე და მარცვლებისაგან სამაჯურებსა და სამიკალებს ვაკეთებდი...

დღეს კი გამეფეფედა, ალბათ იმისათვის, რომ ჩემთვის მადა უფრო გაეღვიფებინა, ერთი დიდი ბრონეული გაქრა და სისხლითი წვენი დახლზე დაიკვარა. ნიოული წვეფიტი ისე ბრწყინებდა და ისე მალახობებდა, რომ მე უნებოდედ ხელი შევავსე, რათა მერ თითი გამელოკა... მაგრამ წვეფიტი გაყინულიყო.

— ვეტირება და იტირე! — მოხინა პაპაჩემმა, — როცა ადამიანს ეტირება, უნდა იტიროს. თუ შია, უნდა ქაშისი, თუ სწურია, უნდა დალიოს...

ახლა ის შიშველი იჯდა და ცდილობდა ახალი საცვლი ჩაეცვა, თან ხელში ბაზრიდან მოტანილი თუთუნის, პურის და გუდის ყველი ვჭრა... მე კი შემირჩეუბული ვეტირებოდა, რომ ეს საცვლი ალბათ ვინმე გარდაცვლილისა იყო, თორემ ბაზარში რატომ გაევიდნენ. წარმოვიდგინე, რომ ის მოცვალეული პაპაჩემს შუღამისის თავზე დაადებოდა და თავის ხილებს მოსთხოვდა. პაპაჩემმა რა უნდა უპასუხებოდა, ეს რომ მართლაც ასე მოხდებოდა? მთლიან შემეცოდა პაპა, ამიტომ ვეფიდაც კი დღე ჩემს მიზარტ იმპერნილი უგაბილესურობა. მაგრამ ტირილი მანერ მიწოდდა, ვეტირებ, რომ უნდახსენდა ჩემი სიწმინდე. გამახსენდა უცებ გამძრალი ფედაჩემი. გამახსენდა ის საღამო, როცა სახლ

ში მართო მე და მამა დაგროით. ჩვენ ხმას არ ვიღებდით, მაგრამ ერთმანეთს შეეცქეროდით. მე ქაქიმა შაქრის ნატეხი ჩავაგდე და ჩაის კოვზით ვურევდი. დღნაშს ვურევდი და კოვზი ქიქის კედლებზე წვარუნობდა. მამაჩემი მოთმინებით მელღებოდა, როდის მოვრეზობდი თამაშს — იმასაც კოვზი სჭირდებოდა და შაქრის მოსარცვად, ჩემი შაქარი უკვე დიდხინის დამდნარი იყო, მაგრამ მე მანერ განვარტობიდი მორვევს. კოვზის წვარუნის სიმღერას უესმენდი.

- ბოლოს მამამ შეითხა: — კოვზს არ მომცემ?
- არა.
- კარგი, — მოხინა მამამ და ჩაი მოურვევად დალია.

შე მას შევხედე, არ მახსოვს, რა დაეინახე მის სახეზე, მაგრამ კარგად მახსოვს, არა ატბიროდა.

— ადამიანი ჩიტვით უნდა ცხოვრობდეს, — განაცხობდა პაპაჩემი, — თუ შგია, უნდა ქაშისი, თუ გწურია, უნდა დალიო, თუ გემუღებდა, უნდა იტირო!

კარი დაეკუკუნებოდა გაილო და შემოვიდა ქერივი ვართო — ჩვენი მეზობელი. სახელები აკაინებული ჰქონდა, ომნივარი და სანძის ხუნი ახლიოდა და მიეხედა, რომ დაბანას მიპირებდნენ.

— ჩქარა, ჩქარა! — მიბრძანა ვართო დივად, — წყალი გაიცოფება, ახალი წელი კი კარზეა მომდგარი. ქუქკიანი ტანი ახალ წელს არ შეხვდე, შვილო, თორემ მთელი წელიწადი ქუქკიანად იფლი. აბა, ჩქარა, ჩქარა!

თვითონვე გამაზდა, ამიყვანა და ტატკში ჩააყვია. ის დანერ დობად მიხეზვდა კისერსა და ზურგს და მეჩვენებოდა, რომ ტყავს მამრობდნენ, მდულდართი მფუფქვანდნენ... ახლა, მეც, ვითომ მხოლოდ ტკივილისაგან და სხელი წელისაგან, გულმომოჯდარი ტბიროდი.

— დედაშენ დაუფიცე თვალები, შვილო! — ინწყვლებოდა ვართო და თან ტყავს მამრობდა, — იმას გაუხებს ხულებს და ფეხები, შვილო! — ფედაჩემის წვევლასა და ჩემს უფუქვას განაცხობდა ვართო.

მე კი, როცა სწოდა და გამძრალი თბილ ღუმელთან ვიჯადე და ღუმლის ქირტლდან ძაღლის ენებვით გამოყოფილ ცხხხის ალს ვუყურებდი, ტბიროდი დოისუქულმა, უცრად ვნახე ზღაპარი, რომელიც არასდღეს შენახა:

ჩვენს სადგურში მატარებელი გაჩერდა და მატარებელიც თოვლის პაპა ჩამოვიდა. ზურგზე არც ტბიპარა ვეიდა, არც გუდა: ასე ხელცარული მომიახლდა და თავზე ხელი გადამისვა, მერე ჯიბიდან ვერ ერთი ბრონეული ამიოლო, მერე მეორე, მერე მესამე და ბოლოს — მეთხეც. ისევე თავზე ხელი გადამისვა და ამ დროს მატარებლის აგავლის ზარის ხმავე გაისმა. თოვლის პაპა გაიქცა და ძლიერ დაეწია დამძრულ, მწენვე მატარებელს.

ის ნარქუარი ბრონეულები ვერსად აღმოვიანი. შევიჯერე ზღვირვე ვნახე ასეთი ზღაპარი და ალბათ კიდევ ვნახავდი, მამაჩემი რომ არ მოსულიყო. მამა ხელცარული მომიახლდა და თავზე ხელი გადამისვა. მე სუნიქვამერული ველღებოდი ზღაღის გატარებულს, მაგრამ მას ჯიბიდან არაფერი ამოუღდა, — არც ბრონეული, არც ვალო, არც კამეფეტი... არაფერი. და მე ვაეფიფედი, რომ ამ ქვეყანაზე არავის, არავის არა სურს ზღაღარი სინამდვილედ აქციოს. განა ხან მწელია ოთხი ცალი ბრონეულის ჯიბიდან ამოღება?

— შე სადგურში მივდივარ. — ვიძიე უცებ და პალტოს ჩაცმა დავიწყე.

- ასე გვიან? — გაუკვირდა მამას.
- დიას, ასე გვიან.
- კარგი, — მითხრა მამამ, — ნადი.

მამას შეხედდა და ისევ კიკუჩოს ამზავი გამახსენდა. რად არ უხეშობს ეს კაცი? რატომ არ მიყვარს, რატომ არ მივრძალებს? მას რომ ახლა უხეშობა გამოიჩინა, ეყვარა, ნახვლა ავირძალო, — მამონდე ვეუფოდი: „დიას, მივდივარ, მივდივარ იმიტომ, რომ... იმიტომ, რომ... განა ისეთი დიდი ამბავია თუნდაც ერთი ცალი ბრონეული ახალი წლის ღამეს რომ გეუძუქებინა ჩემთვის?“ მაგრამ მამა არ უხეშობდა არც ყვიროდა, არც მივრძალებდა რამეს. ის „კარგით“ მეუბნებოდა და ამიტომ მე კიდევ უფრო დავანაღვლიანიდი. მამაც ჩემთან ერთად წამოვიდა. ქუჩაში უპატრონო, გაყინულმა ძაღლმა შემოვიღვინა, მაგრამ ყურადღება არ მივაქციეთ. ჩვენ სადგურში მივდივართ, სადაც ღამის მატარებლები უნდა ჩამოდგნენ და მე ფიქრში საშველად ვუხიზობ ყველა ზღაპარში შეისხულ თუ დანახულ ჯადოებებს, რომ მათ თუნდაც ერთხელ, ერთდღესივლ აქციონ ზღაპარი სინამდვილედ. მე ხომ თქვენ არც ნაძვისხეს ვთხოვთ, არც ციგას, არც სასახლებს, არც ცხენს... მე მხოლოდ ვნებარს, რომ მატარებლიდან ჩამოვიდეს თოვლის პაპა და ოთხი ცალი ბრონეული მარტიქის, ოთხად ოთხი ცალი ბრონეული!

ჩვენ ხილის მაღაზიის წინ ჩავიარეთ და არ შემეძლო გვერდი გაულტრივად ამეველო მისთვის! — ბრონეულის მივლი გროვა ნახვერამდე დასულიყო. სახელითი ვიტყვინის შუშა გაეწმინდე, რომ უკეთ დამეხანა, მაგრამ შუშა შიგინდა იყო დაორთქლებილი.

- ბრონეული მცავია, არა, მამა? — ვკითხე მე.
- მცავია.
- როცა ბრონეულს ქამ, მარცვლები ხრამუნობენ, არა? — ისევ ვკითხე მე და ისევ შევევიღვრე ჩემს ჯადოებებს: რა მოხდება, რომ ერთხელ, ერთად ერთხელ ზღაპარი ზღაპრად არ დარჩეს!

პაქანზე ნიოულქუდიანი სადგურის უფროსი იდგა რამდენიმე რკინაგზელთან ერთად. სადგურის უფროსის ფარინიან წამოსული შუქი პაქერში იყინებოდა, ხოლო თოვლის ფიფქები ამ შუქზე გამჭვირვალე და უფრო ბომბორები ჩანდა, ვიდრე გარემოში... მერე ფანარი ჩაქრა, რადგან მატარებელი გვიახლოვდებოდა და მისი უშველებელი ფარები ჯადოებების თვალზეს პკავდა.

ჩვენს წინ გაიქროლა ვაგონის მუშებმა და მგზავრების ფერ-მერთალმა სახეებმა, ნათურებმა, ფარდებმა... მავთოთისა და ნახშირის სუნი დადგა. მატარებელი გაიქრა. ვაგონიდან ერთი კაცი ჩამოვიდა, მაგრამ თოვლის პაპა არ იყო. და რამდენადაც მე მივხვდი, ეს კაცი სადგურის უფროსის თითოი ემუშაებოდა. ჩვენ მიუახლოვდით მათ. ის კაცი ყვიროდა:

- განმინდეთ, ახლავე განმინდე!
- მესისი! — თავს უკრავდა სადგურის უფროსი.
- ეს რა ბარბაროსობაა! დაუფურცებლავ დანიშნეთ მორიგეები!

მესისი! — კვლავ თავს უკრავდა უკვე დამრულ მატარებელს სადგურის უფროსი.

მე შინ მარტო გამოებრუნდი, რადგან მამამ გადაწყვიტა თოვლისაგან გაემინდა გზა, გაემინდა გაიფურცამდე, ეწმინდა მანამდე, ვიდრე ითივებდა...

მე შინ მოვედი. პაპას ახალი წლისთვის არ დავცალა, დავქინა. მეც ლოგინში შევიქვენი და გაღაყუნვიტე, ჰლანასოფის შემეფოხა და მენახა ზღაპრები. იმ ღამეს პირველად დავიძინე უზღაპროდ. დილით კი ბაღში მს ქვეშ ოთხი ცალი ბრონეული ვიპოვე!

იმავ დილით პაპა ლუმელზე ავურებს ატყებულდა, ორ საბანში გახვეული, გათოშილი მამამჩემისათვის ფეხები რომ გაეთობო... და მე მაშინ ვიფიქრე, რომ ამ ქვეყანაზე ყველაზე ძველი ზღაპრის სინამდვილედ გადაქცევა.

ბროლი, პერამიკა, ფაიფური...

ქართული ბროლის საღებავი ჭიქები, ყვავილის დარნაკები, სასალთოები, საკამფებები, საკარაქები, სამურაბები, საფრულები ხარისხის ნიშნით დაავილოვნეს და, ამიტომაც, მყიდველსაც სამართლიანად აწონებს თავს ჩვენთან, საქართველოშიც და ზურაინაშიც, ბელარუსიაშიც, აზერბაიჯანშიც, ლიტვაშიც, ლატვიაშიც შუა აზიის რესპუბლიკებშიც.

ისინი ცეკავშირის გლდანის სანარმოო კომბინატში მზადდება, სადაც თბუთმეტი წლის ნინათ აელვარდა ხანები ბროლში. იქიდან მოყოლებული, არცერთი რეკლამაცია სანარმოს არ მიუღია, თუმცა წლითწლილთი იზრდებოდა და ფართოდებოდა მისი სიმძლავრე. თუ პირველ წელს სანარმოს გეგმა 200 ათასი მანეთი იყო, წლეულს მან 2 მილიონ 200 ათას მანეთს მიაღწია. თუ თავიდან პატარა კუსტარული სამაქრო მუშაობდა, დღეს სანარმო შვიდი სახეობის მარტო ბროლისა და ოცდაცამეტი სხვადასხვა დასახელების ნარარმს უშვებს.

კომბინატის დირექტორი ზაურ უგრეხელიძე მუშა ქალთა სამუშაო პირობებს გვაცნობს. ადამიანისათვის, მისი კთილ დღეობისათვის ზრუნვა სანარმოს მესვეურებს უპირველეს მიზნად გაუხდით. ქალთა საბჭოს თავმჯდომარე კადრების უფროსი ინსპექტორი ლიანა გვედემარი კარგად იცნობს თითოეულ მუშას და მათ ეხმარება კიდევ საყოფაცხოვრებო და სამუშაო პირობების გაუმჯობესებაში. კომბინატში 156 ქალია დასაქმებული. აქ მუშაობა ერთდელიანია, რათა მათ, როგორც დედებმა, პირნათლად შეასრულონ უპირველესი მოვალეობა — შვილების აღზრდა.

კომბინატში ყველაფერი რიგზე აქვთ: საოთო ხელებით გამოყავთ დავიფორისა და კერამიკის ნაქდევნიანი, ააასფრად მოხატული სურები, სატყელები, ჩაიდნები, საწვენები... მათი მოჭქიერება და სრულყოფა საქლო საქმეა და ამიტომაც მიუხდითა ქალებისათვის, რომლებსაც მზატკარ-შემსრულებლებს უწოდებენ. მუშუნა მამულაიშვილი დიდი რუდენებითა და გულმოდგინებით ამუშავებს და ხვეს სურისა და ლარნაკის თითოეულ დეტალს, ფუნჯის ერთი უხეტი, დაუკვირებელი მონასში ლზათს უკარგავს ტურქელს. მონინავე დამრიგებლის ნოდება მიაკუთვნეს მუშუნას, საკავშირო დამრიგებლის საპატიო ნიშნითაც დაავილოვნეს.

უშუნა მამულაიშვილი

სამქროს უფროსი ნათელა დავიფორისა ეხმარება ამბო ჩაღურს

მას გვერდს უშუქებენ რიონული სამხრის დეპუტატი სინო ბინაძე, სუკვირების სამხრის შუმა ვედოკია ვერიგინა, კერამიკული საამქროის ჩამომხმული ასმათ ჩაღერი და სხვები.

ახლანდს კვიამიკული სუვენირებისა და პლასტიკის საამქროებს საგანდენტრო ნანათისა საამქროც მიეძება, სადაც ქალის მოდურ ხელნათებს, საგადატრო ნანარმისა და სამეურნეო საქონელს ამზადებენ.

განსაკუთრებულ ოპერტივობას ბროლის საამქრო მიითხოვს. გაგარგარებულ ლუმულში 1500-იანი ღვეა თვალისამოქრულად ღვივის. განსაზღვრული რაოდენობის მასას (სხვადასხვა ნანარმს სხვადასხვა რაოდენობით ესპირობა), სპეციალური იარაღით ვ. ნ. ლიონის ბოლო-მოკაუჭებული მილით იღებენ და შესაბამის ყალიბში ათავსებენ. აი აქედან უკვე რვა ოპერაცია მაინც უნდა გაიაროს მან, რათა საბოლოო, დასრულებული სახე მიიღოს. ხარისხიანი ბროლის საუკეთესო შედეგულად კვარცის ცილა და ტყვის განეც ითვლება, რომლებსაც წლების მანძილზე უკვირნიდან და ნოვისელსკოსკის კარნიერნი იღებენ, პეკამტით კარვლინიდან შემოქონიდან, ხოლო დარინანს ადგილობრივი იყენებდნენ. ხანგრძლივი კვლევა-ძიებისა და დაკვირვების შედეგად გამოირკვა, რომ ასეთივე ფისებები აქვს დარკვეთის სილას, რომელიც ერთობლივად ორ კომპონენტს შეიცავს და რომლის ხმარებამ სანარმის 16 ათასი მანეთი დაუზოვა.

ლია ზაბაქაძე

ნატი ხშირად ჩამოდიან მოკავშირე რესპუბლიკების ბროლის ფაბრიკებიდან გამოდილებს განსაზარებულად ამის ნათე და დახსტურება იყო ახლანდს კომბინატის კლებში მონყოილი საკავშირო სა-მომხმარებლო კოპრადიკის — ცენტროსოიუსის“ ითბიო-სემინარი, რომლის უშუალოში „ცენტროსოიუსის“ თაქედლიმარე, მოკავშირე რესპუბლიკების სამომხმარებლო კოპრადიკების თაქედლიმარეები და მათი მოადგილეები, მინინავე მუშები,

სპეციალისტები მონანლიობდნენ. იმხველეს და თათბირებს, დახასხეს უკელსი პოადუციის მიღების გზები, შემოქმედეს ახალი მეთოდები, ვრამანეთის გაუზარეს ცოდნა და გამოცდილება.

აქ ველადური კვლევა იმისათვის, რათა მომხმარებელმა მიიღოს თემოვნებით შესრულებული, მიხეზებული, ღამაზი საოჯახო ქურქული.

ცვეკვირის გლდანის სანარმოო კომბი

ნანული გუკია

კაპიტალის სამეყარბო

ტუსალი ქვის ტომარაჟი

ირმა ფლაკერის სახელს კარგად იცნობენ გვატემალაში. ის წლების განმავლობაში იყო გავტესტის „ნასიონის“ რეპორტიორი. მისი მახვილი, მწვევა პრობლემებისადმი მიძღვნილი რეპორტაჟები მოსწონდათ გვატემალელებს. და აი, ორი წლის წინათ ირმა ფლაკერი გაქრა. და მარტო „ნასიონის“ გვერდიდანაც კი არა... ფიზიკურად გაქრა. ამბობენ, რომ გენერალ ლუკას გარსიას სამხედრო რეჟიმის უსაფრთხოების სამსახურმა შოიტაციაზე, თუმცა თვით გენერალი შეეითხებო, თუ რა ბედით ეწია ირმა ფლაკერს, ასე უპასუხებდა: მეც, იხვე, როგორც სხვებმა, არაფერი იციორ. ამას წინათ, მექსიკის გაზეთმა „ექსპლსორმა“ გამოაქვეყნა ცნობა, რომ, როგორც ვამოიარე, ირმა ფლაკერი გვატემალის მაშინდელმა მინისტრმა დინადლო ალვა-

რესმა დააბატირა და მინისტრის სახლის ქვეშ მდებარე მონსტეკმა საპყრობოლუმი იმყოფებოდა, რომ მან იქ ორი წელიწადი გაატარა. ეს ცნობილი გახდა „ექსპლსორის“ რედაქციაში. გვატემალელი ჟურნალისტის ხოსე კალდერონის სტატიიდან (რომლის მონავე თავის დროზე იყო ირმა ფლაკერი).

სტატიაში ნათქვამია „ქვის ტომარაჟი (ტომრის მოცულობა — მტორე-მეტრზე) უვენტილატოდ, სრულ სიზრცეში და აბსოლუტურ იზოლაციაში, შშიერ ულუფაზე გაატარა ირმა ფლაკერმა მთელი თვეები. ეტყობა, მას კი არ სცემდნენ, ამოქოლეს! ექიმები ფიქრობენ, რომ მან ჯერ მებედულობა და მეტყულება დაკარგა, შემდეგ კი გავიდა. მისი განკურნება შეუძლებელია.“

შემდეგ ხოსე კალდერონი წერს,

რომ, როდესაც ირმა ფლაკერი შემთხვევით აღმოაჩინეს მონსტეკმა სატუსალოში, ეს ახალგაზრდა, ტანადი, ღამაზი ქალი კი აღარ იყო, არამედ შუმიის მზავისა ახი წლის დედაბები.

დინადლო ალვარესი, რომელიც გვატემალაში მორიგი შეიარაღებული გადატრიალების შემდეგ ყოფილ მინისტრად იქცა, ირმწუნება: ნარმოცდენა არა მამქეს როგორ მოხდა, რომ ჩემი სახლის ქვეშ, მინის სიღრმეში ტუსალი იმყოფებოდაო. გენერალ როოს მონტას თანამედროვე სამხედრო რეჟიმიც ხელს იბანს იმ საბაბით, რომ არაფერი საერთო არა აქვს ჩამოვდეგულ გენერალ ლუკას გარსიასთან.

ასეთი წესრიგია ქვეყანაში, რომელსაც გენერლები მართავენ.

ესაღაო, უნაელოღას მოლაღ ბახვიღაო

ბოლო წლების გამოკვლევებმა დაგვარწმუნა, რომ ჰიპერტონიული დაავადება უჩრდობთ 20-25 წლის და უფრო ადრეულ ასაკშიც კი. უმეტესად იგი წელ-წელ, შეუზღწეველად ვითარდება და ხშირად თინდათა-ნობით მატულობს.

სისტემატური სამედიცინო გამოკვლევა-დაკვირვება და წნევის გაზომვა დაგვებმარება დაავადება ადრეულ სტადიაში შევნიშნით. ჩვეულებრივ, ახალგაზრდა და საშუალო ასაკის ადამიანები თავს უქიფოდ არ გრძობენ, რადგან წნევა უზნებულად ეწევათ ხოლმე, რომელიც შემდეგ ისევ ნორმას უბრუნდება. ამიტომ ისინი გულსისხლძარღვთა მხრივ არაფერს უჩივიან. ჰიპერტონიის ახად ფორმას ლაბილური (ცვალებადი) ეწოდება, და როგორც პრაქტიკა გვიჩვენებს, მის წინააღმდეგ უნამოლოდ შეიძლება ბრძოლა. ამისათვის, უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა თავივინ მომატება. ჰიპერტონიით დაავადებულთა უმეტესობას, როგორც წესი, ხშირად ერთი ან რამდენიმე რისკის ფაქტორი აქვთ. რაც შემთხვევით რისკის ფაქტორის მოცილებაც უნაშკარისაა, რომ ავადმყოფი უნამოლოდ მორჩეს. ეს ამცენა, რა თქმა უნდა, ძნელია, რადგან საჭირო ხდება სისხლძარღვთა გამოდარჩევებზე უარის თქმა, ესე იგი, ცხოვრების წესის შევითრად შეცვლა, მკურნაობა, მერმეუნეო, წვავლებად ღირს!

მაინც რისკის რომელი ფაქტორი უნაურავთ?

— ზეღმეტრიწონა: მსუქანი ადამიანის სისხლძარღვთა სისტემა დიდი დატვირთვით მუშაობს, მატულობს პაციენტულად სისხლის რაოდენობა, ძლიერდება მისი სისხლძარღვები გადმოსროლა, რაც,

თავის მხრივ, განაპირობებს ჰიპერტონულ წნევის მომატებას. სხეულის წონის 5-6 პროცენტით დაკლებაც კი ხელს უწყობს სისხლის და გულის შეკუმშვის რაოდენობის შემცირებას, დაბლდება არტერიული წნევა.

გასახდომად საჭიროა კვების მონერჩობა. უნდა იყვებოთ ნაკლებალორილი პროდუქტებით, შეწყვიტოთ ცხიმების, იოლადმეწივი ნახშირწყლების (მაქარი, საკონდტრო ნანარმი, ბურღულეული) მიღება. ზოგიერთი სპეციალისტისთვის, რომ ნაკლებკალორიული დიეტა ჰიპერტონიული დაავადების ადრეულ სტადიაში უფრო ეფეტური გამავანაღებელი საშუალებაა, ვიდრე შედარებნებით მკურნალობა.

შნიშვნელოვანია აგრეთვე საკვების მარლის შემცირებაც — საქმე ისაა, რომ მარლი შეიცავს ნატრიუმს, რომელიც აღიღებს სისხლძარღვთა ტონუსს და იწვევს მისი სანათურების შევიწროებას. თუ ორგანიზმში ქარხად არის ნატრიუმი, ხდება სითხის შეკავება, რაც აგრეთვე ხელს უწყობს არტერიული წნევის გაზრდას. მეცნიერები თვლიან, რომ თანამედროვე ადამიანი ფიზიოლოგიურ ნორმებთან შედარებით 20-ჯერ მეტ მარლს ღებულობს, რადგან მარლი შედის ისეთ პროდუქტებში, როგორც არის პური, ხორცი, თევზი, ყველა და სხვა. უნდა ვევალოთ კერძებით თითო ულუფაზე 2-3 გრამზე მეტი მარლი არ მოიღივებს; მოკლედ, უმარლო კერძებს უნდა მივუწვიოთ, რაც არც ისე ძნელი გახლავთ. მარლის შეზღუდვა ხელს უწყობს წნევისა და წონის დაკლებას.

თამაქო თამბაქოო წვეა იწვევს სისხლძარღვების სპაზმებას და ხელს უშლის წნევის დაქვეითებას. შეწმენდა, რომ შევლებს, უფრო ხშირად და უფრო ადრე

უვითარდებათ ათურსკულუოზი და გულის იშემიური დაავადება, რასაც სხვა ზეპრობული გართულებები მოსდევს. თამბაქოს რაც შეიძლება ადრე უნდა დაანებოთ თავი, თორემ ჰიპერტონიული დაავადების გვიან სტადიაზე ეს უკვე ნაკლებ ეფეტური იქნება.

ალკოოლი იწვევს სიმპათიკურ ნერვული სისტემის ტონუსის მომატებას — ამლიერებს გულის მუშაობას, ძაბავს სისხლძარღვებს, მატულობს არტერიული წნევა. სიმთრალემი ადამიანს უფრო ხშირად ემართება ჰიპერტონული კრიზისი, ყოიკარდის ინფარქტი, ერვება ტინის სისხლძარღვებში სისხლის მიმოქცევა და ბოლოს, ყველაფერთან ერთად, ალკოოლი მეტად კალორიული პროდუქტი გახლავთ. პიკოლინამია: ამ ბოლო დროს ხშირად ლაპარაკობენ მოძრაობის სარგებლობაზე. ბევრმა უკვე იცის, რომ არასაკმარისი ფიზიკური აქტივობა — ერთობი ძირითადი რისკფაქტორია გულსისხლძარღვთა დაავადებისათვის. როცა ადამიანი აკლებდა მოძრაობს, ეშლება მრავალ ორგანოთა და სისტემათა ფუნქციები. კეპილდება არა მხოლოდ მუსკულატურის ტონუსი, არამედ გულის კუნთის შეკუმშვის ძალაც. გული იწყებს არაკომპოზირად მუშაობას და ცუდად იტანს ფიზიკურ დატვირთვას.

დეტერმინებულ (მოდერულ) ორგანიზმში ქარხობს სიმპათიკური ნერვული სისტემის გაღვანა, წნდება მაღალი წნევა-სადმი მიდრეკილება. გარკვეული კავშირი კი არსებობს არტერიული წნევის ცთერებას და ფიზიკურ დატვირთვის შორის. რაც ნაკლებია ფიზიკური დატვირთვა, მით მეტია წნევა.

ენერგეტიკულ ხარჯვის სიმცირესთან სდებს ნივთიერებათა ცვლის დარღვევა და

კომპოსტო პანორამა

სიმსუქენ. გარდა ამისა მცირე ფიზიკური დატვირთვისას იზრდება სისხლის შედგენის უნარი, რასაც ენების დაცობაც შეიცავს მოპყვეს.

ინტენსიურ, ხანგრძლივ ფიზიკურ ვარჯიშს უნარი შესწევს მყარად დააქვივოს სისხლის არტერიული წნევა. ფიზიკური დატვირთვის დროს ორგანიზმს მტკიცე განტვირთვა, რომელსაც იგი ღრმად და ხშირი სუნთქვის შედეგად ღებულობს. ამასთანავე, ძლიერდება და მწირდება გულის კუთხის შეკუმშვა.

ჯანმრთელ გავარჯიშებულ ადამიანს, სისტოლური არტერიული წნევა დატვირთვისთან ერთად უზრდება, ხოლო დისტოლური კი უქვეითდება, რადგან უკუთხის შემოაბრებს ფართოდება წერილი არტერიული სისხლძარღვები — არტერიოლები.

უმძროა და მიკროტონით დაავადებულ პირებს ფიზიკური დატვირთვის დროს ცალკეული მტკიცე ვარჯიშები სისტოლური წნევა, პირველ ხანებში კი დისტოლური წნევა; მტკიცე ვარჯიშების შემდეგ მტკიცე ვარჯიშის შემდეგ იმავ ენერჯის დახარჯვის მიუხედავად უმჯობესდება გულის შეკუმშვა, გეოგრაფიულად მუდმივად გულში, მტკიცეობის შრომის უნარი.

ხანგრძლივ ფიზიკური ვარჯიშის შედეგად მიკროტონით დაავადებულს როგორც ფიზიკური დატვირთვისას, ასევე მუდმივ დატვირთვების უქვეითდება სისტოლური და დისტოლური არტერიული წნევა. ვარჯიშით დატვირთვა უნდა მოხდეს ინტენსივული ფორმითა და საკმარის ინტენსივობით, რათა გამოიწვიოს გულისსისხლძარღვთა და სასუნთქ ორგანოთა შესაძრევი დაძაბვა. საქართველოს სსრ-ის კოსმოსპორტის ვარჯიში კოსმოსპორტის ვარჯიში 3-4 კვირის მანძილზე ახალგაზრდა და საშუალო ასაკის ადამიანებს, რომელთაც ზომიერად აქტივობა მტკიცე წნევა და არც თანამდებობით რამ დაავადება გააჩნიათ, უარეველ ივარჯიშონ, იარონ ფეხით, ელსისმედიით, და იყვარან. ფიზიკური დატვირთვა აძლიერებს ნებისყოფას, აუზრუნველებს გუნება-განწყობილებას, ხელს უწყობს ისეთ მანერველებთან ბრძოლას, როგორც არის მათგან მათგან წნევა, ალკოჰოლით გატაცება და ქარიშხალი.

...მხოლოდ დიეტის დაცვით, ალკოჰოლურ უარის თქმით და სისტემატური ფიზიკური ვარჯიშით შეიძლება მივღწიოთ წნევის სისტემატურ დაქვეითებას. ისე, რა თქმა უნდა, მხოლოდ ექიმის შედეგითა და დანერგვის, დაუნების თუ არა ადამიანის ნაშალი და უკარნახოს რა სახის ვარჯიშს მიმართოს...

რისკის ფაქტორებთან ბრძოლა აუცილებელია სისტემატური დაავადების გვიან დასაწყისად, რადგან იგი საგრძნობლად ამაღლებს ნაშალი სისტემატურ და მკურნალობის ეფექტს.

ბ. პ. კომბრანცვი, პრაქტიკოსი.

კომპოსტო მანიერა, ვიდრე იგი კასრში გვევლინება, ოჯახს ღარიბი არ თქმისო, ამბობს ხალხური სიბრძნე.

კომპოსტოს ადამიანები უსოვარად რდიდენ იცნობენ, უყვართ და აყავებენ, რადგან შემწველია, რომ ვინც ბევრ კომპოსტოს მირთმევს, არც ვიტამინების ნაკლებობას გრძობს და იმავიადაც ავადმყოფობს.

ამ უძველეს ბოსტნულს უამრავი საოჯახო გააჩნია: ნითელთავიანი კომპოსტო, — ყველაგანა, — კაქერა და ა. შ. ყველა ისინი მტკიცე გემრიელი, სასარგებლო და თავისებურად კარგია. ჩვენ გვიჩვენა დღეს ამ ოჯახის თავიკაცის თეთრთავიანი კომპოსტოს შესახებ მოგიხიბროთ, რომელიც ყველაზე დიდი პოპულარობით სარგებლობს. იგი (ისევე, როგორც ყველა სხვა ვარჯიშ) შეიცავს ბევრ სასარგებლო ნივთიერებას, ვიტამინების მთელ ჯგუფს (B1, B2, B3, B6, P, K, E-ს) კარგოდ და განსაკუთრებით ბევრ ვიტამინ „C“-ს, უფრო მეტს, ვიდრე ღომიონი და მანდარინი. ასკობინის მტკიცე ბევრ მტკიცე უმჯობეს და შენახვის შემდეგ, პავრში მყოფი ვარჯიშით ივანდება და იოლად იშლება, კომპოსტოში ასკობინის მტკიცე თავისუფლად არ არის და მხოლოდ ხარშვის შემდეგ იქცევა ვიტამინ „C“-ად ამიტომ საკვალთადად აღიარებული წესის მიუხედავად, ზომიერი ხარშვის შემდეგ, კომპოსტოში ვიტამინ „C“-ს რაოდენობა კი არს კლებულობს, პირიქით, იმატებს. კომპოსტო მდიდარია მთელი რიგი მინერალური მარილებით, რომელთაგანაც განსაკუთრებით ძვირფასია კალციუმ, გვირგვინი, კალციუმი, ფოსფორი, მაგნიუმი, რკინა, კობალტი, სპილენძი და ციკვი. იგი შეიცავს ბევრ საქრობო ცილას, ნახშირწყლებს, ცხიმებს, ფერმენტებს, არგინულ მტკიცე, ფტორიდებს, მორინილად და სხვა ნივთიერებას. დამწნილებული კომპოსტო იძენს ახალ სასარგებლო თვისებებს; მისი ქსოვილი რბილდება და ორგანიზმი ოილად ითვისებს. მტკიცე კომპოსტო სრულად ინარჩუნებს ვიტამინ „C“-ს, მასში იზრდება ორგანული მტკიცეობა რადგან, რომლებიც ხელს უწყობენ ნაღლის წვენის და უკუის წვენის გამოყოფას.

კომპოსტოს აქვს აგრეთვე სეროზული

სამკურნალო თვისებებიც. სახალხო მედიცინა მას ოდიოვან იყენებს, როგორც ტკივილდამყუარებელ საშუალებას. კუჭში მტკიცე კომპოსტოს დროს მტკიცე 1/2-2 ჭიკა კომპოსტოს მწნილის წვენს.

კომპოსტოს სამკურნალო თვისებებს თანამედროვე მედიცინაც ფართოდ იყენებს. მასში აღმოჩინეს მტკიცე საქრობო ვიტამინის „C“, რომელიც ძალიან უხდება კუჭ-ნაწლავის ტრაქტით დაავადებულთ. კომპოსტოში შემავალი კალციუმის უხვი რაოდენობა ხელს უწყობს ოჯახის მიდან ზედმეტი სითხის გამოდევნას, რაც თავის მხრივ, მტკიცე საქრობო გულსა და ოჯახის ოჯახის თეთრთავიანი კომპოსტოში უხვად არის რკინა, კობალტი და სპილენძი, ხოლო თეთრთავიანი კომპოსტოს ზედა მწკიცე ფოთლებში კი მტკიცე საქრობო ფოთლის მტკიცე, კარგია მათი ხმარება სისხლნაკლებობის დროს. კომპოსტოს როგორც პადეგრობა და ნაღლის ბუტის კმეფიანი დაავადებით დაავადებულთა სამკურნალო დიეტაში. განსაკუთრებით საქრობო კომპოსტოს ქმამ ათეროსკლეროზით დაავადებულთათვის მასში შემავალი მეტკიცური ნივთიერებები ხელს უწყობენ ქოლესტერინის ორგანიზმიდან გამოდევნას.

განსაზღვრ დიეტაში სხვა ბოსტნულთან და ხილთან ერთად, აუცილებლად შეაქვთ ახალი და მტკიცე კომპოსტო, რადგან იგი შეიცავს ისეთ მტკიცე, რომელიც აბრუნებს ნახშირწყლების ცხიმად გარდაქმნას. ოილად საქრობო გავსოვდეს რომ მოხარბების შემდეგ ეს მტკიცე იშლება.

კომპოსტოს მწნილის წვენს, რომელიც დიდი რაოდენობით შეიცავს რძის მტკიცე, უარეველ შექრიანი — დამოებით დაავადებულთ. თუ კი საქრობო მარცხის შედეგად, მტკიცე კომპოსტოს ავადებული წყლით რეცხავენ და შემდეგ ნურავენ.

ჩვენ სურვს ხშირად, განსაკუთრებით ხამთარში და გაზაფხულზე უნდა ამტკიცე ნედხის ახალი, მოხარბული, შემწველი, დამწნილებული კომპოსტო. საშუალო და მონიერ ასაკის ადამიანმა კომპოსტო ყოველდღე უნდა მიირთვას.

ბ. სუმბო, ექიმი.

ბუნების

საჯიბო განწყობილება

პირა მისკი

კომპოსტის მწიდი ჭარხლი

კომპოსტის შემოვაცალით დაზინებული ფოთლები, გავეჩაოთ ოთხად და შეიდროდ ჩავალავთ ხის ან მომინანქრებულ ქურქულში, თან ჩავყოლოთ დაჭრილი წითელი ჭარხალი, წიწკა და ნიახური. ზემოდან მოვალავთ კომპოსტის ფოთლები და დავახათ შარილწყალი (10 ლიტრა წყალზე 600 გრ შარილი), ზემოდან დავალავთ რაიმე მძიმე და დავდგათ გრილ ადგილზე, მწიდი მზად იქნება 15-18 დღეში.

- 10 კგ კომპოსტო,
- 1 კგ ჭარხალი,
- 500 გრ ნიახური,
- 100 გრ წითელი წიწკა.

დაადეთ რაიმე მძიმე საგანი (ხბი ქვა) და დადეთ გრილ ადგილზე. მეორე დღეს თავზე წვენი მოადგება. მწიდი 4 კვირაში მზად იქნება.

მწილის დასამზადებლად საბირბა:

- 10 კგ კომპოსტო,
- 1 კგ სტაფილო,
- 1 კგ პაშლი,
- 250-300 გრ შარილი,
- დაუნის ფოთლი (რამდენიც გნებავთ),
- ბაჰარი და შავი პილპილის მარცლები (2 ზუფრის კოვზი), 200 გრ წითელი პილპილი.

მწილის სასაბურღი მანახა

დაკაილი კომპოსტის მწიდი

აარჩიეთ მაგარი თავი კომპოსტო, დაჭერით შერეული დანით მოგრობო (ბურბუშულა-ხავით) წერილ ნაჭრებად, ასევე დაჭერით სტაფილო და ვაშლიც. მოამზადეთ წითელი წიწკა, დაფხა და შავი პილპილი, უკველივე აურით მომინანქრებულ კაშხი. შემდეგ ჩადეთ ასევე მომინანქრებულ (სეზალის) ქვაბში ან ქოთანში და ხის კოვზით ან ბრტყელი ჩოხით შგ ჩატენეთ. ზემოდან

250 გრ ოხრახუში, 250 გრ ქინძი, 250 გრ ნიახური, 250 გრ კამა წყრილად დაჭერით, მოაურეთ 200 გრ შარილი, ერთმანეთში აურით და ხის კოვზით ან ჩოხით ცოტათი დასრისეთ. შემდეგ ჩატენეთ მინის ქილაში. მეორე დღეს მწიანილი კიდევ დაამატეთ, რადგან წვეს შეიყენებს და დაზნა დაიწეოს. შესანახად შედგეთ მაცივარში.

ტატა ბაღრაძე

დაიხ, ერთი მისკი, შეგიძლიათ მიართვათ თქვენს სასურველს მუდღეს, დას, დედას, ქალშვილს, მეგობარს, საცოლეს...

კარგია, რომ საქართველოს დედაქალაქს ზამთარშიც არ აქლია ეს ბრძღვილია, აღისფერი, თუ თოვლივით თეთრი მისაკები. ისინი თბილისის საბაზისო სასწრეგში იხვედნენ ცხოვრების და შერე აღამიანებს მიაგებდნენ თავიანი სიღამა-სეს!

ერთი მისაკი! დაიხ, სწორედ საგანგებოდ გამორჩეული ავ ეველა კეთილი სურვილით შეგკულით შეგიძლიათ მიართვათ თქვენს სასურველს!

წუგრა...

აი, კიდევ რა შეგიძლიათ მიართვათ ქალბეს!

წუგარი მათი საყვარელი საჭმელია, მისკენ ხელი ყველთვის დაუკიხავად მიიწეოს იგი მაღღურია და დღობის მკაცრად მიმდევრებსაც აცდენს. ქართული მოკოლიდიც მას მიეკუთვნება. შერე რა ლამაზად აფორმებენ კოლოფებში „ლელას“, „სლამოს ზარებს“, „მზიურს“, „ოქროს ვინას“, „გეტეორიტს“, „წითელ მოსკოვს“, „ქლიადას მოკოლადში“, „აალუ-ბაღს ლიფორში“.

იჩქარეთ, შეიძინეთ ქართული მოკოლა-დი თქვენი სასურველის გასახარებლად!

ბარბანის კირველ ბავრღუ — საპარბელუს სსრ საბავრო მხატვრის მითხზუა — ფოტოგრაფი.

თხეგის სასომარის კლაბი;

<p>რედაქტორი შარიბა ზარატაშვილი</p>	<p>სარედაქციო კოლეგია: ზ. ხაჩიძე, ნ. ბაგინი, ნ. ბაგინი, დ. პაპაპაძე, ზ. კვაბაძე, ა. კილაშონია, თ. ლავარაშვილი, პ. ლომთაძე, ნ. მხანიძე, კ. მღანბი, ბ. ბირაშვილი (მხატ. რედაქტორი), ნ. ზალუბაშვილი, ლ. შერიშვილი, ნ. ტაბაგინი, ნ. ჯაპანიშვილი, ნ. ჯაბრბიძე (პ. გ. მღვიანი).</p> <p>ტექნედაქტორი ნ. ხუკია</p>	<p>საკ. კ. ცენტრალური კომიტეის განმეცხელობა</p>
---	--	---

საქართველოს კ. ც. ვის გამომცემლობის სტამბა, თბილისი, ლენინის ქ. № 14.
 Типография издательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14.

რედაქციის მისმართო — ლენინის ქ. № 14. ტელეფონის №8 რედაქციის — 99-98, მასუხმეგებელი მღინის — 99-71-68.
 მხატვრული რედაქტორის — 93-98-57. საერთო განყოფილების 93-98-54. ვალეკა რ/ხ-82 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭდად
 24/Х1-82 წ. ქალაქის ზობა 60X1/3. ფიზიკური ნიბეული ფურცელი 3. სააღრცხე-საგამომცემლო თობახი 5. 8.
 ტირაჟი 126.100. შეიკ. 2379 უი. 00797

სამოსი მხოლოდ საშუალებაა უკეთესად გამოვამჟღავნოთ საკუთარი სულის და საკუთარი სტილის სიღამაზე, ჩაცმულობა მარმონიულად უნდა ირწუნოდეს ჩვენს შინაგან ბუნებას.

პრაქტიკული და მოხერხებული, სპორტული, რომანტიკული და ქალური სტილი, აი ასეთია წლიდანწლი შიდა.

მოხერხებულობა, რაციონალურობა, ფერთა მარმონიული შეხამება, ერთ ანსამბლში მონაცვლეობს სპორტული, რომანტიკული და ფოლკლორული სტილი.

მიმდინარე წლის მოდა გვთავაზობს თავისუფალ, სწორ სილუეტს, წინანდებურად ვითარდება ტრანსეცია, ტანზე ნახევრად მოყვანილი სილუეტი. თითქმის ყველა მოდელი ნაყნობა, მხოლოდ საჭიროა ყოველი კომპონენტის ახლებურად გააზრება.

ტანსაცმლის სიგრძე ისევ მერყევა, ეს დამოკიდებულია ასაკზეც და იმაზეც, რა სტილის და სილუეტის ტანსაცმელია. მზრის ხაზი დაგრძელებულია, სახელო ძირითადდ მიკერებული ღრმა სახელის ტრილი. დიდი პოპულარობით სარგებლობს სახელო „კომონი“ და რეგლანი. საყელო-მდგარი, გადფენილი, „ინგლისური“, „შალევი“, „შემოდგომის და ზამთრის ფერთა გამაში პარბობს რბილი მუნებრივი ფერები.

ტრადიციულ ქვე გემოვნებით შერჩეული მოდური აქსესუარები „შლიაპა“, შარფი, სხვადასხვა სამკაული და, რა თქმა უნდა, ფაქიზად შერჩეული ხელჩანთა.

ავტორი: მხატვარ-მოდელიორი
ნანა ცაქვიტაძე

6¹⁴ / 200

0600310 76175

0-10 80 3-3